

Latgales
rīcības
plāns

3. lappusē

Savāc nolietotās
autoriepas

5. lappusē

Slepkava
aizturēts

10. lappusē

Latvijas zemnieki protestos Briselē kļūst prasīgāki

● 28. jūnijā Briselē pie Eiropas Savienības Padomes ēkas Baltijas lauksaimnieku pārstāvji vienojās prasībās pēc taisnīgiem tiešmaksājumiem. Šī bija jau otrā kopīgā akcija gada laikā. Pērnā gada oktobrī līdzīga demonstrācija notika pie Eiropas Parlamenta ēkas. Otro reizi Briselē Latviju pārstāvēja arī mūsu valsts karogs, ko šim mērķim dāvinājis Preiļu novada Pelēču pagasta zemnieks Vitālijs Livmanis. Attēlā: kopā ar Latvijas lauksaimnieku pārstāvjiem piketā piedalījās arī zemkopības ministre Laimdota Straujuma (trešā no kreisās), Latgali pārstāvēja Latvijas Zemnieku federācijas valdes locekle Aina Golubeva (pirmajā rindā vidū).

Aiz stilizēta dzelonbrāšu žoga un ar kaujiniecisku noskaņojumu pagājušajā ceturtdienā, 28. jūnijā, Briselē pie Eiropas Savienības Padomes ēkas Latvijas, Lietuvas un Igaunijas zemnieki rīkoja protestu pret netaisnīgi zemajiem tiešajiem maksājumiem Baltijas lauksaimniekiem.

Atmosfēra pamazām kļūst dramatiskāka, ja mūs nesadzirdēs un neuzklausīs, solām vēl asākus un agresīvākus protestus, saka piketa dalībniece, Latvijas Zem-

nieku federācijas valdes locekle, Latvijas Lauku izglītības un konsultāciju centra Preiļu nodaļas lauku attīstības speciāliste Aina Golubeva. «Šajā dienā Eiropas Parlamenta prezidentam Martinam Sulcam tika iesniegta petīcija jeb aicinājums, ko parakstījuši 18 160 Latvijas iedzīvotāji, pieprasot vienlīdzīgu attieksmi. Arī bijušā Preiļu rajona zemnieki nav stāvējuši malā, savākti aptuveni četri simti parakstu,» teic piketa dalībniece. Viņa atzīst, ka Latvijas delegācija bijusi skaitliski vislielākā, pie tam piketētājus atbalstījis arī Ministru prezidents Valdis

Dombrovskis, kurš tajā laikā piedalījās Eiropas Savienības dalībvalstu līderu sanāksmē.

Runājot par nākamo ES septiņu gadu budžetu, viņš uzsvēra Latvijas prasību izlīdzināt tiešmaksājumus tā, lai visās ES dalībvalstīs zemnieki saņemtu vismaz 200 eiro par hektāru. Kopā ar piketa dalībniekiem protestu pret netaisnīgi zemajiem tiešajiem maksājumiem, kas kropļo godīgu konkurenci visā Eiropā, izteikusi arī Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete.

Turpinājums 2. lappusē.

ISSN 1407-9321

**NEAIZMIRSTIET
ABONĒT
«NOVADNIEKU»**

Abonēt var
«Latvijas Pasta»
nodaļās,
pie pastniekiem,
«Novadnieka»
redakcijā
Brīvības ielā 14,
Preiļos, un interneta
mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadaļā «Abonēšana».

Abonējiet šodien
un saņemiet
"Novadnieku"
pēc piecām dienām!

ZIŅAS

Atbalsta piedalīšanos II Vislatvijas kristīgās jaunatnes nometnē

Preiļu novada domes deputāti 21. jūnijā notikušajā sēdē nolēma piešķirt līdzekļus 150 latu apmērā Moskvinas vecticībnieku draudzes svētdienas skolas audzēkņu dalībai II Vislatvijas kristīgās jaunatnes nometnē, informē Preiļu novada domes lietvedības pārzinis Jānis Vaivods. Kristīgās jaunatnes nometne darbosies no 15. līdz 25. jūlijam Rēzeknes novadā, ar pašvaldības atbalstu tajā piedalīsies seši Preiļu novada jaunieši.

Darba sludinājumos nepamatoti nedrīkstēs prasīt svešvalodu zināšanas

Saeima 21. jūnijā trešajā galīgajā lasījumā pieņēma Sociālo un darba lietu komisijas sagatavotos grozījumus Darba likumā, paredzot papildu prasības attiecībā uz darba sludinājuma saturu.

Darba likuma attiecīgais pants par darba sludinājumu papildināts ar jaunu daļu, kas paredz, ka darba sludinājumā aizliegts norādīt konkrētas svešvalodas prasmi, izņemot gadījumu, kad tā pamatoti nepieciešama darba pienākumu veikšanai.

Likums jau nosaka vairākus citus ierobežojumus attiecībā uz darba sludinājuma saturu – ar atsevišķiem izņēmumiem darba sludinājums nedrīkst attiekties tikai uz vīriešiem vai tikai uz sievietēm, kā arī tajā aizliegts norādīt vecuma ierobežojumus.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Latvijā bez vēsts pazuduši gandrīz 200 bērnu

Dati var mainīties, jo pusaudži bieži aizkļūst un viņus drīz vien atrod. Ilgāk par pieciem gadiem tiek meklēti septiņi bērni, no trim līdz pieciem gadiem – divi, no gada līdz trim gadiem – deviņi bērni. Daudzi no viņiem aizbēg ne tikai no mājām, bet bieži vien pazūd no internātiem un sociālās aprūpes centriem. Lielākoties tie ir pusaudži vecumā no 14 līdz 16 gadiem. Rudenī visbiežāk cilvēki nokļūst no zināmām takām un aizmaldās, mežā ogojot un sēņojot. Viens no skaidrākajiem un joprojām neatklātajiem gadījumiem ir 1990. gadā dzimušās Annamarijas Indānes pazušana 2006. gada 22. septembrī. Meitene izbrauca no Aizkraukles rajona Vecbebru tehnikuma, lai dotos uz savu dzīvesvietu Viesītes pagastā. Tieši pēc šā gādījuma Annamarijas mēsa un viņas draugi izveidoja sabiedrisko organizāciju Bezvēsts pazudušo bērnu meklēšanas biedrība. Pašlaik tā aktīvi nedarbojas, kaut arī formāli pastāv, atzīst valdes priekšsēdētājs Dāvis Bojārs. Viņš ilgstoši uzturas ārpus Latvijas, un biedru entuziasms sācis apstāties. Lai sabiedriskā organizācija varētu meklēt pazudušos tikai saviem spēkiem, nepieciešami cilvēkresursi un nauda. Tomēr cilvēki, kas nonākuši bezveidā, joprojām uzmeklē biedrības tālruna numuru un lūdz palīdzību. Nedēļas laikā mēdz atskanēt pat vairāki zvani, reizēm tuvinieki zvina pēc ilgāka laika, kad izmēģinājuši visus citus līdzekļus, kā atrast pazudušo. Turklāt meklē ne tikai bezvēsts prombūtnē esošos bērnus, bet arī pieaugušos. Kā liecina Valsts policijas mājaslapā pieejamā informācija, kopš 2006. gada bezvēsts pazudušo cilvēku skaits ir ievērojami palielinājies. Eiropas Komisija jau pirms vairākiem gadiem ir aicinājusi dalībvalstis iespējami ātrāk aktivizēt bezvēsts pazudušo bērnu dežūrtālrūni 116000. Kaut arī līdz pagājušā gada 25. maijam, kas ir Starptautiskā bezvēsts pazudušo bērnu diena, visas Eiropas Savienības dalībvalstis tika mudinātas aktivizēt šo numuru, Latvijā tikai tagad Vides un reģionālās attīstības ministrija meklē pakalpojumu sniedzēju, kurš varētu nodrošināt tālruna līnijas darbību.

Arvien vairāk cilvēku lūdz palīdzību bērnu ārstēšanai

Neskatoties uz ekonomikas atveseļošanās, labdarības organizācijas joprojām saskaras ar smagām iedzīvotāju problēmām, turklāt arvien vairāk cilvēku lūdz palīdzību bērnu ārstēšanai, pirmdien publicētā intervijā laikrakstā «Neatkarīgā» atzīst labdarības portāla «Ziedot.lv» programmu vadītāja Inese Danga. «Palīdzības lūdzēju skaits nemazinās, problēmu joprojām ir daudz un smagas, arvien vairāk lūdz palīdzību bērnu ārstniecībai, visbiežāk, kad mamma ir viena ar vienu vai vairākiem slimiem bērniem,» situāciju raksturoja Danga. Viņa norādīja, ka cilvēki joprojām prasa palīdzību pārtikas iegādei, tomēr daudzi cilvēki šādā veidā kļūst par patērētājiem, kas pierod pie palīdzības tā, ka ir grūti nostāties uz savām kājām. «Kādiem palīdzības saņēmējiem jautāju, ko viņi audzē dārzā, viņi teica, ka nevar neko audzēt, jo ir ļoti švaka zeme... Bieži starpība starp to, ko nopelni strādājot un ko var saņemt pabalstos, ir neliela, un cilvēki izvēlas labāk palikt pie pabalstiem,» atzina Danga.

Ārsti krāpjas, izdomājot pacientu vizītes un slimības

Pacienti, kuri portālā «latvija.lv» pārbaudījuši, kādus valsts apmaksātos pakalpojumus viņi saņēmuši, pārliecinājušies, ka atsevišķi ārsti krāpjas, piesūtot valstij rēķinu par neveiktām manipulācijām un konsultācijām, raksta «Diena». Šādu iesniegumu gan Veselības inspekcijā (VI) nav daudz – pērn vērsušies 14 pacientu, šogad – septiņi. Kopš 2011. gada portālā «latvija.lv» ir pieejama sadaļa «Mani valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi», kur ikviens iedzīvotājs autorizējoties var atrast informāciju par to, kādus valsts apmaksātos pakalpojumus saņēmuši. Arstu «pierakstījumi» rada ne mazumu zaudējumu – izkrāpta ne tikai nauda no valsts budžeta, arī kropļota veselības aprūpes statistika, sagrozīti pacientu dati, iespējams, cilvēki pārāk naski nesūdzas, jo parasti jau viņi nav zaudējuši naudu, bet gan valsts. Tomēr VI aicina iedzīvotājus iepazīties ar saviem datiem «latvija.lv» un ziņot, ja atklāj neatbilstības. Par «pierakstījumiem» ārstiem draud administratīvā atbildība. VI liek nepamatoti uzrādīto pakalpojumu vērtību atgriezt atpakaļ valsts budžetā naudas izteiksmē, kā arī preventīvos nolūkos negodīgajiem ārstiem var piemērot līgumsodu vairākkārtīgā pakalpojuma tarifa apmērā.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

žurnālistiem – 65307058, mob. t. 22079178.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astonas reizes mēnesī

(otrdien, piektdien).

Latvijas zemnieki protestos Briselē kļūst prasīgāki

● Neskatoties uz dzeloņdrašu žogu un policistu lielo skaitu, akcija bija miermīlīga. Ja mūsu zemnieku prasības netiks sadzirdētas, turpmāk protesti solās būt nopietnāki.

Sākums 1. lappusē.

«Pateicoties mūsu kopīgajam darbam ar Latvijas valdību un zemnieku organizācijām, šobrīd EP Lauksaimniecības komitejā nav neviena deputāta, kas nezinātu un nesaprastu mūsu zemnieku problēmu. Esmu pārliecināta, ka, kopīgi rīkojoties, mēs varam panākt tikpat lielu izpratni arī citās ES institūcijās. Uzskatu, ka Eiropas vienotība, eiro zonas glābšana un godīga konkurence ir nesaraucjami saistītas lietas, tāpēc krīze Eiropā nevar būt atruna Latvijas zemnieku prasībām,» ar deputātes Sandras Kalnietes viedokli iepazīstina parlamentārais sekretārs Mārtiņš Spravņiks.

Plecu pie pleca ar zemniekiem piketa laikā bija arī zemkopības ministre Laimdota Straujuma. Viņa ir pārliecināta, ka vienotā Baltijas lauksaimnieku protesta akcija pievērsīs lielu uzmanību: «Atrodoties Briselē kopā ar mūsu lauksaimniekiem, ir prieks redzēt vienotus visus trīs Baltijas valstu zemniekus. Tas ir ļoti svarīgi šajā situācijā, ka varam un spējam kopā tiekties uz vienu mērķi un vienoti aizstāvēt savas intereses Eiropas mērogā. Tas attiecas gan uz mūsu lauksaimniekiem, kas ir spējuši apvie-

noties šajā cīņā, gan arī valdību, politikā un mūsu Eiropas Parlamenta deputātiem. Uzskatu, ka ar šo protesta akciju mēs esam parādījuši, ka neesam gatavi samierināties ar esošo tiešo maksājumu apmēru un ka šī situācija ir jāmaina, panākot objektīvu tiešo maksājumu izlīdzināšanu un sasniedzot vismaz 80% no vidējā maksājumu līmeņa Eiropas Savienībā.»

Lai pievērstu Briseles uzmanību situācijai Baltijas valstīs, tiek izmantoti dažādi līdzekļi. Tā no 29. jūnija līdz 1. jūlijam pēc zemkopības ministres uzicinājuma vizītē Latvijā bija Eiropas parlamenta Tautas partijas grupas deputāts Mišels Dantēns. Ministre un Latvijas lauksaimnieku pārstāvji viņam skaidroja Latvijas prasības pēc taisnīgiem tiešajiem maksājumiem un vienlīdzīgas konkurences pamatotību.

Nākamajā daudzgadu budžetā no 2014. līdz 2020. gadam Latvijas vēlas panākt, lai tām dalībvalstīm, kuru tiešo maksājumu līmenis ir zem ES vidējā, šie maksājumi tiek tuvināti ES vidējiem rādītājiem, nosakot to aptuveni 80 procentu apmērā no ES vidējā tiešo maksājumu līmeņa (212 EUR/ha jeb 149 LVL/ha). Tādējādi Latvijas lauksaimniekiem tiktu nodrošināti vienlīdz-

gi konkurences apstākļi ar citu ES dalībvalstu lauksaimniekiem.

Kā informē Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja vietnieks Kaspars Funts, saskaņā ar Eiropas Komisijas priekšlikumu tiešo maksājumu izlīdzināšanai nākamajā plānošanas periodā Latvija, sākot ar 2017. gadu, saņemtu tikai 54% no ES vidējā līmeņa (144 EUR/ha jeb 101 LVL/ha), līdz ar to netiek nodrošināts taisnīgs un godīgs atbalsts visiem ES lauksaimniekiem, kā arī netiek atrisināta līdz šim pastāvošā nevienlīdzība. Savukārt EP piedāvājums attiecībā u tiešo maksājumu līmeni paredz noteikt, ka neviena ES dalībvalsts nesaņemtu mazāk kā 65 procentus no ES vidējā tiešo maksājumu līmeņa (172 EUR/ha jeb 121 LVL/ha). Tomēr Latvija arī turpmāk prasīs tiešos maksājumus 80 procentu apjomā no ES vidējā tiešo maksājumu līmeņa.

«Briseles politikā un ierēdņiem ir jāredz un jāsadzird, kas mēs esam un ko mēs gribam,» teic piketa dalībniece Aina Golubeva. «Gadā laikā pierādīt savas tiesības esam bijuši jau divreiz. Ja vajadzēs, brauksim vēl, tikai tad būsim vēl agresīvāki un asāki.»

L.Kirillova

Pieņemam Publisko iepirkumu likuma grozījumus, kas mazinās administratīvo slogu uzņēmējiem

Saeima 21. jūnijā trešajā galīgajā lasījumā pieņēma grozījumus Publisko iepirkumu likumā, kas palielinās publisko iepirkumu pieejamību maziem un vidējiem uzņēmumiem un samazinās administratīvo slogu uzņēmējiem.

Likuma grozījumi būtiski samazina depozīta summu, kas jāiemaksā iepirkuma konkursa pretendentiem – tā būs līdz diviem procentiem no līguma summas iepriekšējo piecu procentu vietā.

Grozījumi paredz samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem, piemēram, valsts iestādes izziņas par konkursa

pretendentu – vai viņam nav nodokļu parādu, nav maksātnespējīgs vai neatrodas likvidācijas procesā – iegūst savstarpēji, nevis pieprasot uzņēmējam. Ministru kabinetam jānodrošina, lai no 2014. gada 1. janvāra informācija iepirkuma konkursa pasūtītājam ir pieejama publiskajās datu bāzēs vai tiešsaistē kompetento iestāžu informācijas sistēmās.

«Darbs pie Publisko iepirkumu likuma grozījumiem bija apjomīgs, komisijā tika iesniegti vairāki nekā simts priekšlikumi, un darba grupa ar to strādāja vairākus mēnešus. Jaunā likuma redakcija veicinās konkurenci un apgrūtinās iespēju negodprātīgiem ierēdņiem

organizēt vienam pretendentam paredzētus konkursus,» uzsver Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs Vjačeslavs Dombrovskis.

Izmaiņas paredz tiesības un atbildību apakšuzņēmējiem, ja būvdarbu iepirkumā izraudzītais pretendents ir paredzējis apakšuzņēmējam izpildei nodot iepirkuma līguma daļu. Grozījumi nosaka – pretendents un apakšuzņēmējs iepirkuma līgumu vai vispārējo vienošanos slēdz kā piegādātāju apvienība, nosakot katru dalībnieka atbildību.

Tāpat grozījumi precīzē likuma terminus un papildina izņēmumus, kad pasūtītājs var iepirkumu neveikt.

«Iespēju Latgale» — ne visi ar iespējām apmierināti

Latgales rīcības plāns

Kopumā plānā ietverti pasākumi 2012. — 2013. gadam ar kopējo finansējumu nepilnu 82 miljonu latu apmērā, tostarp papildus piesaistāms ES fondu finansējums 54,71 miljona latu apmērā kā virsrašanās un valsts budžeta finansējums 5,73 miljonu latu apmērā, kā arī 388 tūkstoši latu norvēģu finanšu instrumenta ietvaros.

Vairāki rīcības plānā iekļautie pasākumi paredz iedzīvotāju izglītības līmeņa celšanu, kā arī vairākus atbalsta pasākumus vietējiem un topošajiem uzņēmējiem Latgalē. Tostarp, balstoties uz Norvēģijas pieredzi, iecerēts organizēt uzņēmējdarbību un inovāciju veicināšanas pasākumus Latgales reģionā, piesaistot uzņēmējdarbības speciālistus, organizējot iesaistīto pušu — uzņēmēju, pašvaldību, reģiona augstskolu — sadarbības pasākumus, stiprinot reģiona augstskolu lomu, nodrošinot uzņēmēju dalību investīciju forumos, attīstot komandas veidošanas platformu, tādējādi stiprinot Latgales reģiona investīciju piesaistes kapacitāti un palielinot uzņēmējdarbības aktivitāti.

Iecerēts arī izveidot pārnozaru uzņēmēju atbalsta mehānismu Latgalē, tostarp vienotu konsultāciju tīklu, lai nodrošinātu koordinētu atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai (potenciālo un esošo uzņēmumu informēšana par atbalsta iespējām, konsultanti birokrātisko un administratīvo procedūru kārtībai, mentorings, palīdzība biznesa ideju formulēšanā, biznesa plānu izstrāde, ideju laboratorijas).

Plānots piesaistīt papildu atbalstu Latgales pašvaldībām uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras sakārtošanai. Iecerēts arī sagatavot reģionālos investīciju piesaistes piedāvājumus, kas būtu piedāvājami potenciālajiem investoriem Latgalē.

Maija beigās valdība apstiprināja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavoto Latgales rīcības plānu «Iespēju Latgale» 2012. — 2013. gadam. Taču, kā vēstīja Latgales plānošanas reģiona administrācija, ne visas pašvaldības par to izteicās pozitīvi, īpaši mazie novadi, kas izteica bažas par plāna izpildi, jo daudz kas nenotiekot tā, kā sākotnēji cerēts.

Šajā sakarā 18. jūnijā Latgales plānošanas reģiona vadība Daugavpilī rīkoja ārkārtas sēdi, lai prasītu paskaidrojumus atbildīgajiem ministriem, tajā skaitā vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Edmundam Sprūdžam. Kā ziņo ministrijas sabiedrības informēšanas daļas pārstāve Kristīne Barševska, tikšanās laikā tika runāts par iespējamajiem riskiem rīcības plāna īstenošanā, kā arī panākta vienošanās par projektu kritērijiem un saskaņotu kopīgu darbu «Iespēju Latgale» plāna īstenošanā, kā arī par valsts un Latgales reģiona attīstības perspektīvām un prioritātēm. Ministrs E. Sprūdžs uzsvēra pašvaldību un to uzņēmēju nozīmīgo lomu plāna pasākumu īstenošanā, jo tajā apzinātie pasākumi ir vērsti uz darba vietu radīšanu un uzņēmējdarbības veicināšanu tieši Latgales reģionā.

Plānu vajag uzlabot

Latgales rīcības plānā noteikti jāveic uzlabojumi, tā raidījumam «Labrīt, Latvija!» vēl pirms sēdes norādīja Līvānu novada domes priekšsēdētājs **Andris Vaivods** (attēlā). Viņš atzina, ka ir labi, ka Latgalei pievērsta uzmanību, bet uzsvēra, ka pirms Latgales rīcības plāna apstiprināšanas ir

«izkrituši vārdi — Latgales pilsētas». Līdz ar to nauda, kas bija paredzēta Latgalei, tiek dalīta visām Latvijas pilsētām.

«Tāpat no pieejamajiem 60 miljoniem latu, kas ir ļoti liela nauda, tā patlaban pieejama tikai deviņām no 21 Latgales pašvaldībām. Ir aizmirstas mazās pašvaldības,» paskaidroja Vaivods.

Arī plānošanas reģions informē, ka Latgales pašvaldības ir neizpratnē par iezīmētajiem līdzekļu sadales principiem un ir gatavas cīnīties, lai finanšu resursu sadale būtu godīga un tie nonāktu Latgalē. Atbildīgajās ministrijās pašvaldības nevar saņemt konkrētas un vienotas atbildes un pašvaldības pat nav iepazīstinātas ar rīcības plānu, uzsvēra plānošanas reģiona pārstāvji. Viņi ir gatavi pārņemt iniciatīvu.

Spēks — spējā mainīties

Ministrs E. Sprūdžs secina: «Latgales reģiona rīcības plāns «Iespēju Latgale» nav statisks dokuments, šī plāna potenciāls un spēks ir spējā mainīties atbilstoši reģiona vajadzībām. Jebkura stratēģija ir tikai tik laba, cik tā ir piemērojama mainīgu ārējo apstākļu ietekmei. Uzskatu, ka mans un visu iesaistīto institūciju uzdevums ir pēc iespējas precīzāka procesa un progresu monitorēšana un nepieciešamo korekciju veikšana maksimāli īsā laikā. Tieši tādēļ nenovērtējama loma ir šādām — nepastarpinātām sarunām ar pašvaldību vadītājiem, nodrošinot atgriezenisko saiti un saskaņotu rīcību plānā minēto mērķu sasniegšanai.»

Tāpat ministrs atzīmē, ka Latgales rīcības plāns nevar būt vienreizējs «pabalsts» reģionam, respektīvi, nauda ir jāiegulda ar skatu uz nākotni. Valsts ekonomika var attīstīties tikai caur reģioniem, ne savādāk, piebilst ministrs.

Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes ārkārtas sēdes prezidijā — (no kreisās) vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra biroja vadītāja Kristīna Pelša, plānošanas reģiona attīstības padomes priekšsēdētājs Gunārs Upenieks, pašvaldību ministrs Edmunds Sprūdžs, Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētāja Žanna Kulakova un Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs Aleksandrs Bartaševičs.

Ministrija piedāvā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija piedāvā organizēt atklātu projektu konkursu pilsētvides programmā, īpašu priekšroku dodot Latgales reģiona pilsētu — Daugavpils, Rēzeknes un Līvānu projektiem. Tāpat sešiem Latgales novadiem — Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas, Preiļu, Krāslavas un Balvu — Latgales programmas ietvaros tiks papildus piešķirti 17,9 miljoni latu.

Pašlaik Latgales plānošanas reģions kopā ar VARAM un Zemkopības ministriju aktualizē jautājumu par atbalstu mazo novadu pašvaldībām. Tuvākajā laikā notiks pārrunas ar Ekonomikas ministriju par uzņēmējdarbības atbalsta instrumentiem Latgales reģionā, informē Rīgas biroja pārstāvji.

VIEDOKLI

Atbalsta vietā — spīdzināšana

Krietna daļa pašvaldību vadītāju pat tuvu nesot dzirdējuši par solīto atbalstu. Tā Riebiņu novada domes priekšsēdētājs **Ilmārs Meluškāns** (attēlā) izsakās visai asi — mazie novadi sēž uz poda, nekas nav pat pasolīts. Ja reģiona pilsētas un lielie novadi (virs 10 000 iedzīvotāju) kaut ko saņem un arī šoreiz kaut kādi konkrēti cipari ierakstīti, mazajiem lauku novadiem nav pat cerību. «Ja reiz mēs nekas neesam un mūsu nekur nav, par sagatavoto lēmumprojektu ārkārtas sēdē nebalsoju,» teic I. Meluškāns.

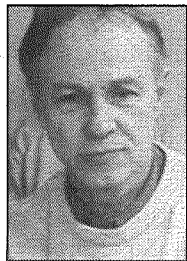
«Piekritu Dagdas novada kolēģa sēdē izteiktajam viedoklim, ka likumā par pašvaldībām ne ar vārdu nav minēts, ka mazie novadi varētu šādu vai tādu funkciju neveikt. Visiem ir vienādi uzdevumi un pienākumi jau kopš 2009. gada, kad noslēdzās administratīvā reforma. Tikai tagad izrādās, ka ir riktīgās un neriktīgās pašvaldības, pie tam Latgalē tādu nepareizo un neatbalstāmo novadu ir praktiski puse. Ja kādos valdības un ministrijas plānos ir likvidēt mazās pašvaldības, tad, lūdzu, nespīdziniet un pasakiet atklāti.»

Riebiņu novadā, piemēram, Dravnieku pamatskolai jumts ir caurs kā siets. Ne praktiski, ne teorētiski nezina, ko darīt. No

sava budžeta tādu darbus veikt nav iespējams, projektu rakstīt arī nav jēgas, jo nav nevienas programmas, kur to varētu iesniegt. Esam uzrakstījuši vēstuli Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, lai paskaidro, ko darīt šajā situācijā. Optimismam nav nekāda pamata, jo Latgalē nevar pieņemt nostāju — nauda seko cilvēkam. Ideja par līdzsvarotu attīstību ir un paliek tikai runu līmenī.»

Varbūt gribēja labāk, sanāca kā vienmēr

Aglonas novads ir viena no tām mazajām pašvaldībām, kurām jāiziet ar mazumiņu. Novada domes priekšsēdētājs **Igors Reščenko** (attēlā) uzskata, ka maijā valdības apstiprinātais Latgales rīcības plāns varētu darboties tikai teorētiski, par reālu labumu viņš pamatoti šaubās.

«Tiek skaisti runāts par birokrātiskā sloga samazināšanu uzņēmējiem, bet patiesība ir savādāka. Mūsu novadā uzņēmēji jau divus gadus sitas un kā nevar, tā nevar realizēt projektu par sapropeļa ieguvu. Skrien ar papīriem no vienas instances uz otru, trešo, bet rezultāta nekāda. Prasīju par to ministram Sprūdžam, bet viņš saka — katram uzņēmējam un viņa projektam esot vajadzīga individuāla pieeja. Ko šāda individuāla pieeja nozīmē, tā arī nesapratu. Ja individuāli palīdzēs vienam, tad nāks otrs. Divdomīgi... Kāpēc nevar radīt kompleksu risinājumu? Pagaidām tādu iespēju nesaskatu, tāpēc kopumā ir dziļas šaubas par rīcības plāna īstenošanas iespējamību. Varbūt arī valdība gribēja labāk, bet sanāca kā vienmēr.»

Nauda jāiegulda nākotnei

Preiļu novads ir to sešu laimīgo pašvaldību skaitā, kurām Latgales programmas ietvaros papildus piešķirti 17,9 miljoni latu. Novada domes priekšsēdētājs **Aldis Adamovičs** (attēlā) jau bijis Rīgā un noskaidrojis, ka pašvaldībai

šogad un nākamgad apgūstamā summa kompleksās programmas ietvaros ir 2 719 367 latu. Tā domāta uzņēmējdarbības atbalstam un efektivitātei. Pilnīgas skaidrības par līdzekļu izmantošanu pagaidām vēl nav, bet pašvaldības vadītājs izsaka domu, ka varētu nosiltināt atlikušās pašvaldības iestādes, teiksim, bērnu dārza ēku, Preiļu pamatskolu, Preiļu 2. vidusskolu. Par prioritātiem lemsot tuvāk rudenim, jo pirms līdzekļu izmantošanas jābūt pārliecībai, ka uzlabojumi nāks par labu uzņēmējdarbībai. Varētu būt runa par piebraucamajiem ceļiem un cita veida infrastruktūru, piemēram, gāzes, elektrības pievadēm un tā tālāk, jo nauda jāiegulda nākotnei.

Ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru esot runāts, ka nepieciešams papildus finansējums mazajiem novadiem. Šis jautājums aktualizēts arī sarunās ar Zemkopības ministriju, kā varētu palīdzēt caur Lauku atbalsta dienestu. A. Adamovičs teic, ka katra mazā pašvaldība ir individuāla, rūpīgi jāskatās, kādā veidā kuram novadam palīdzēt. Nav noliedzams arī fakts, ka daļa pašvaldība nezina, kur naudu likt, citai pietrūkst elementārām lietām.

Kur nauda, tur pozitīvisms

Gan Latgales rīcības plānā minētais, gan Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes ārkārtas sēdē secinātais pašvaldībās netiek uztverts viennozīmīgi. Piemēram, reģiona attīstības padomes priekšsēdētājs **Gunārs Upenieks** izteicās visai glaimojoši. Viņš atzina, ka vēl ziemā neviena no Latgales pašvaldībām neticēja plāna tapšanai. Vēl jo mazāka ticība bijusi tam, ka izdosies atrast reālu finansējumu Latgales reģiona attīstībai. Tomēr, pateicoties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un valdības aktīvam darbam, tā ir Latgales realitāte. «Mums ir jāpieņem šis izaicinājums un jāiegulda visi iespējamie spēki, lai izmantotu Latgales iespēju. Viss ir iespējams, jo Latgales pašvaldības jūt un redz, ka vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs izprot mūsu intereses un spēj aizstāvēt tās valdībā,» teica Gunārs Upenieks. Krāslavas novada domes priekšsēdētāja pozitīvisms, iespējams, izskaidrojams ar to, ka novads ir to sešu pašvaldību skaitā, kas Latgales programmas ietvaros saņems papildu finansējumu.

L. Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

Mīlestība no pirmā ķieģeļa līdz bitēm

26. jūnijā Līvānu novada dome sveica zelta kāzu gaviļniekus ANASTASIJU un VLADIMIRU MARČENKO, informēja Līvānu novada domes sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļas speciāliste Indra Artemjeva. Pirms 50 gadiem savas kāzas viņi svinēja pašā Ligo vakarā – 23. jūnijā. Pēc sarakstīšanās Līvānu pilsētas dzimtsarakstu nodaļā jaunais pāris devās uz balli Līvānu parkā un no sirds dancoja līdz rīta gaismai.

Anastasija nāk no Līvānu novada Rožupes pagasta, savukārt Vladimirs — no tālās Ukrainas. Jubilāri stāsta, ka satikušies un iepazīlušies Līvānu ķieģeļu rūpnīcā, kur abi jaunieši tolaik strādāja. Tā viņi arī sāka būvēt savu mīlestības māju — no pirmā ķieģeļa. Gan pārnēstā, gan tiešā nozīmē. Šobrīd Anastasija un Vladimirs ir atgriezušies Anastasijas vecāku lauku mājās Rožupes pagastā, bet lielākā daļa no kopā nodzīvotajiem gadiem aizvadīti Līvānu pilsētā — Puķu ielā. Šķiet, ka ielā ar tik romantisku nosaukumu mīt tikai laimīga mīlestība. Un šajā gadījumā tā patiesi ir. Te laulātais pāris uzbūvēja savu ģimenes māju, uzaudzināja meitu. Te dzimuši abi viņu mazbērni. Tagad viņu mājā mīt-

inās Anastasijas meita ar vīru un bērniem, turpinot izdaiļot savu mājvietu tāpat, kā to kādreiz darījuši vecāki. Mazdēls ar znotu pārvērtuši to mazā interjera brīnumā, savukārt meita un mazmeita iekopušas skaistu puķu dārzu.

Anastasijai ir mākslinieces dvēsele — jau kopš bērnības viņa ļoti zīmējusi, tikai naudas trūkuma dēļ nav bijusi iespēja šajā jomā iegūt izglītību. Vladimiram ir zelta rokas un ista saimnieka gars. Viņi abi savas prasmes nodevuši nākamajam paaudzēm — meita kļuvusi par prasmīgu un iecienītu frizieri, arī mazbērni izauguši talantīgi un radoši.

Taujāti par tik satīcīgas un ilgas kopdzīves noslēpumu, Anastasija un Vladimirs tikai smaida. Viņi nekad neesot tā nopietni strīdējušies, jo nav bijis par ko. Un, iespējams, ka tik darbiem cilvēkiem nebijis arī laika strīdēties. Anastasija un Vladimirs saka, ka nesaprot, kas tas ir — bezdarbs. Viņiem vienmēr bijis un ir, ko darīt. Jaunībā strādājuši rūpnīcā, tagad darbojas lauku saimniecībā — kopj mājlopus, audzē augļus un dārzeņus, sien gardus sierus. Brīvajā laikā Anastasija darina smalkas rotas no perlitēm un izšuj krustdūrienā istas gleznas. Abu laulāto jaunākā aizraušānās un vienlaikus rūpes ir biškopība. Pašiem savs medus — ļoti gan

● Anastasija un Vladimirs Marčenko.

veselībai, gan maciņam. Tā viņi dzīvo, — no pirmā ķieģeļa līdz bitēm, un ir skaidri redzams, ka laimīgi.

Pie kāzu jubilāriem nu jau meitas mājā viesojās Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods un dzimtsarakstu

nodaļas vadītāja Marija Pastare, dāvājot viņiem baltu liliņu klēpi, dāvanu naudas izteiksmē — 50 latus un Līvānu novada domes pagodināšanas rakstu par 50 gados saglabāto mīlestību un uzticību.

Nometnē apguva sadzīvei vajadzīgas prasmes

Rudzātu speciālajā internātpamatskolā no 19. līdz 21. jūnijam 50 skolēni no deviņām Līvānu novada skolām un no Vārkavas novada Vārkavas vidusskolas, kā arī pa vienam pedagogam no katras skolas piedalījās skolēnu vasaras nometnē «Radoši un koši».

Nometne bija organizēta Eiropas Sociālā fonda projekta «Atbalsta pasākumu īstenošana sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bērniem un jauniešiem Līvānu novada skolās», kuru kopš šī gada sākuma realizē Līvānu novada dome, informēja Līvānu novada domes investīciju

un projektu nodaļas vecākā projektu vadītāja Baiba Vucenlādāne.

Nometnes sarīkošana bija viena no galvenajām projekta aktivitātēm ar mērķi darba un sadzīves prasmju apgušanai un pilnveidošanai, iesaistot bērnus trijās darbnīcās. Katrs dalībnieks piedalījās kokapstrādes darbnīcā, ko vadīja Valērijs Jurkāns, ar figūrziģi izveidojot sev glezniņu no koka. Kulinārijas darbnīcā Natālijas Vārpsalietes vadībā trīs dienu garumā bērni mācījās gatavot trīs dažādus ēdienus un uzkodas. Pirmajā dienā tika gatavotas kanapē maizītes, otrajā dienā — cepti pirāgi, bet trešajā dienā tapa salāti. Ēdienu gatavošanā varēja radoši izpausties,

izvēlēties dažādas sastāvdaļas un noformējuma veidus.

Sūšanas darbnīcā katrs dalībnieks trīs dienu laikā pašuva sev iepirkumu somiņu, tikliņu. Šīs nodarbības vadīja Renāte Goldova.

Lai nometnes dalībniekiem nodrošinātu pēc iespējas vairāk aktivitāšu svaigā gaisā, tika organizētas stafetes, šķēršļu trases ar kontrolpunktiem. Katram bija iespēja piedalīties smilšu piļu celšanā, izmantot karjeras konsultanta konsultācijas, un mācīties dažādu instrumentu spēli.

Tika noskaidrotas arī bērnu domas par nometni, tāpēc skolēniem vajadzēja atbildēt uz jautājumiem aptaujas anketās. Atbildes parādīja, ka visiem nometne bija

patīkusi, un tas priecēja gan nometnes vadītāju, gan atraktīvos darbnīcu skolotājus. Noslēgumā tika teikts sirsnīgs paldies nometnes vadītājam Zandai Spūle-Vilcānei, kā arī sadarbības partneriem — Rudzātu speciālajai internātpamatskolai.

Projekta kopējās izmaksas ir 107 982 lati, tas simtprocentīgi tiek finansēts no Eiropas Sociālā fonda. Projekts sākās šī gada 1. janvārī un turpināsies līdz 2013. gada 31. decembrim. Tā sākumposmā projektā iesaistītie pedagogi devās divos pieredzes braucienos, iegūstot zināšanas darbam. Lielākais ieguvums, atzīst Baiba Vucenlādāne, ir iespēja par projekta līdzekļiem novada skolās organizēt stājas

koriģēšanas pulciņus, pagarinātās dienas grupas, apmaksāt šo, kā arī sociālā pedagoga darbu, kam no valsts finansējums piešķirts netiek. Līvānu novada skolas šajā ziņā noteikti ir ieguvējas, jo visiem skolēniem no 1. līdz 12. klasei, kas ir pakļauti sociālās atstumtības riskam, ir iespējas gan uzlabot sekmes, gan fizisko veselību, gan arī vajadzības gadījumā saņemt sociālā pedagoga konsultācijas.

Nākamajā mācību gadā šī projekta ietvaros skolēniem tiks organizēta mācību ekskursija, lai iepazīstinātu ar kādu no augstskolām, kurā pēc 12. klases beigšanas varētu studēt.

RIEBIŅU NOVADA SIĻUKALNA PAGASTĀ

Svētku rīkošanai apvienojas

Kaut arī kultūras namā notiek remonts, kultūras dzīves aktivitātes Siļukalna pagastā nav apstākušas. Divi — jauniešu un vidējās paaudzes — deju kolektīvi 30. jūnijā piedalījās Preiļos notikušajos Latgales deju svētkos. Turpinās gatavošanās Annas dienas svinēšanai, kas paredzēta 26. jūlijā — tieši Annu vārdadienā. Šis vārds ir viens no populārākajiem ne vien Latgalē, Latvijā, bet arī visā pasaulē. Latgalē Annas diena izsenis svinēta arī kā reliģiskie svētki, jo katoļu ticībā Anna ir Dievmātes Marijas māte. Uz Annas — saimnieču — dienas atzīmēšanu pirmo reizi siļukalneties aicināja pirms gadiem trim, un toreiz bija liela piekrišana, «Novadniekam» stās-

tija Siļukalna kultūras nama vadītāja Anita Upeniece. Ieradušās gandrīz visas 15 pagasta Annas, izņemot kādu gadus stipri vecu kundzīti. Saimnieču dienas atzīmēšana visiem patīkusi.

Šogad nolemts Annas dienu svinēt vēl plašāk, aicinot pievienoties arī tuvāko kaimiņu — Galēnu un Stabulnieku pagastu Annas. Svinēšana atkarībā no laika apstākļiem notiks ārā, skolas vai pagasta pārvaldes zālē. Tā nebūs pirmā reize, kad visi trīs pagasti kopīgi svin svētkus. Arī bērnības vai jaunības svētki notiek kopā, pēc kārtas Siļukalnā, Galēnos vai Stabulniekos. Šogad, 17. augustā, Stabulniekos paredzēti jaunības svētki. Siļukalna pagastā pašlaik apzināti seši pilngadnieki, kas piedalīsies šajos svētkos. Savukārt bērnības svētku gaviļniekus no visiem trijiem pagastiem šogad uzņēma Galēnu pagasts. Diemžēl Siļukalna pagastā šoreiz piecgadnieku nebija.

Toties pērn, kad kopīgus bērnības svētkus rīkoja siļukalnieši, viņiem bija, ar ko palepoties — 13 piecgadnieki, bet pavisam svētkos piedalījās 24 mazuļi.

Remontē kultūras namu

Siļukalna kultūras namā pašlaik rit remontdarbi, kuru laikā tajā tiks iekārtotas labierīcības, kā arī ierīkota ventilācija lielajā un mazajā zālē. Līdz šim labierīcības atradās ārā, un, lai cik romantiski arī neizskatītos sirsnīgajās, kurās uzturoties var sadzirdēt lakstīgalas dziesmu tuvējā krūmājā, tomēr cilvēkiem vajadzīgas mūsdienu prasībām atbilstošas ērtības, saka kultūras nama vadītāja Anita Upeniece. Siļukalna kultūras nama sarīkojumi ir kupli apmeklēti, te uzstājas mākslinieki no tālām vietām, un tieši labierīcību sakarā nereti

nācies uzklausīt piezīmes. Anita Upeniece gan teic, ka kultūras namā jāveic arī citi remontdarbi, taču šoreiz prioritāte bija labierīcību izbūve un ventilācijas ierīkošana. Viņa izteica cerību, ka līdz rudenim šie darbi tiks pabeigti.

«Zilais lakatiņš» ciemojās pie «Zilā lakatiņa»

Aktīvie Siļukalna pagasta seniori, kas darbojas biedrībā «Zilais lakatiņš», 27. un 28. jūnijā devās ciemos pie draugiem uz Kurzemi — pie Priekules novada senioru apvienības, kas arī saucas «Zilais lakatiņš». Tā bija atbildes vizīte, jo pirms gada priekulieši ciemojās Siļukalnā. No

brauciena siļukalnieši atgriezās sajūsmā par redzēto un par lielo uzņemšanu. Viņiem bija iespēja kopā ar Priekules senioriem pavadīt daudzas jaukas stundas, iepazīstoties ar novada skaistākajām vietām, kopīgi atpūsties, daloties pieredzē. Izņemoties iespēju, siļukalnieši devās ekskursijā arī uz netālo Liepāju. Viņi bija arī sagatavojuši koncertu. Priekules «Zilo lakatiņu» ar uzstāšanos iepriecināja Siļukalna ritma deju grupa, kurā Sintijas Upenieces vadībā darbojas dāmas 35 līdz 50 un vairāk gadu vecumā, un senioru vokālais ansamblis Jāņa Putina vadībā.

Siļukalna pensionāru biedrība «Zilais lakatiņš» ir pateicīga Riebiņu novada domei, kas braucienam piešķir transportu. Biedrību jau daudzu gadu garumā vada Anisija Putina.

PREIĻU NOVADĀ

Noteikti pašvaldības otrā projektu konkursa uzvarētāji

Mazo un vidējo komercsabiedrību projektu līdzfinansēšanas šī gada konkursa uzvarētāji ir SIA «PRIMO FOOD» un SIA «MD Kāre», informē Preiļu biznesa inkubatora vadītāja Ineta Liepniece.

Projektu vērtēšanu veica īpaša ekspertu komisija. No kopumā 35 iespējamajiem punktiem SIA «PRIMO FOOD» projekts «Publiska Preiļu novada tūrisma informācijas punkta un atpūtas vietas izveide» saskaņā ar nolikuma kritērijiem saņēma 29,33 punktus. Projekta ietvaros (pie veikala «Oga») tiks izveidota tūrisma un apskates objektu karte (9 x 4 m), labiekārtota atpūtas vieta ar nobruģētu laukumu, kur tiks uzstādītas divas teltis un pieci āra mēbeļu komplekti 50 personām.

Turpat tiks izveidota speciāla stāvvietu autobusam. Projekta īstenotāji sola, ka tādā veidā tiks labiekārtota vide, izveidota atpūtas vieta tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem. Vēlāk, iespējams, to visu papildinās āra tirdzniecības vieta saldējuma un atvēsinošu dzērienu pārdošanai. Tā tiktu nodrošināta arī viena jauna darba vieta.

Otrs projekts «SIA «MD Kāre» mācību bāzes uzlabošana izglītojoši atbilstošas programmas īstenošanai», ko iesniedza SIA «MD Kāre», konkursā saņēma 25,83 punktus. Runa ir par Ināras Dekterjovas sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru komercdarbības atbalsta programā izveidoto mācību dravu. Projekta ietvaros uzņēmēja paredzējusi iegādāties trīs bišu stropus un formas vaska sveču gatavošanai. Atbalsts veicinās uzņēmuma materiāli tehniskās bāzes

pilnveidošanu, lai veiksmīgi īstenotu izglītojošus pasākumus interesentiem — studentiem, biškopjiem, skolēniem, tūristiem, nodrošinot ne tikai teorētisko zināšanu apguvi biškopībā, bet arī praktisko iemaņu iegūšanu.

Pirms Jāņiem novada domes deputāti apstiprināja konkursa projektu izvērtēšanas protokolu un nolēma piešķirt 50% domes līdzfinansējumu no kopējām projekta izmaksām SIA «PRIMO FOOD», kas ir 2367,03 lati, kā arī procentuāli tikpat liela apmēra līdzfinansējumu SIA «MD Kāre», kas naudas izteiksmē ir 337,50 lati.

Tā kā tiks apgūta tikai daļa no konkurss domes paredzētajiem 5000 latiem, deputāti lems, vai šogad rīkot vēl vienu konkursa kārtu, vai arī līdzekļus novirzīt uz citām pašvaldības budžeta sadaļām.

Preiļu biznesa inkubatora vadītāja Ineta

Liepniece pastāstīja, ka šāda konkursa mērķis ir sniegt pašvaldības atbalstu mazo un vidējo komercsabiedrību projektiem, kas saistīti ar uzņēmējdarbības attīstību un jaunu darba vietu veidošanos Preiļu novadā, radot inovatīvus un ar paaugstinātu pievienoto vērtību produktus un pakalpojumus, kas veicinātu esošās saimnieciskās darbības attīstību vai dažādošanu. Tāpat cerēts dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni novada teritorijā.

Līdzfinansējumu mazo un vidējo komercsabiedrību projektiem piešķir no Preiļu novada pašvaldības šī gada budžeta līdzekļiem. Atgādinām, ka kopējais šogad piešķirtais līdzfinansējums projektiem ir 5000 latu apmērā.

Preiļos sāk darboties nolietoto autoriepu pieņemšanas punkts

SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļa pilnveido atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu klāstu un izveidojusi nolietoto autoriepu bezmaksas nodošanas punktu atkritumu šķirošanas laukumā Rīgas ielā 4.

Mērķis — novada iedzīvotājiem padarīt vienkāršāku nolietoto autoriepu utilizāciju un veicināt šo videi bīstamo atkritumu otrreizējo pārstrādi, informē SIA «Preiļu saimnieks» Atkritumu apsaimniekošanas daļas vadītāja Vineta Igoļniece.

Nolietoto autoriepu utilizācija Preiļu novada iedzīvotājiem ir aktuāla problēma. Autobraucēji vecās riepas glabā garāžās vai šķūņos, kur tās aizņem daudz vietas, bet neapzinīgākie pamet mežos, pļavās, ceļmalās. Tām nonākot dabā, sadalīšanās periods ir sevišķi garš — dabiskā veidā tās sadalās vairāk nekā 100 gadu laikā. Automašīnu riepas neiesaka apglabāt arī atkritumu izgāztuvēs, jo pēc apglabāšanas to caurumos paliek neizplūdušais gaiss, kas ar laiku ļauj tām salauzt augsnes virskārtu un uzpeldēt virskārtā. Visekoloģiskākais riepu utilizācijas veids ir to mehāniska sa-

smalcināšana, pārstrādes procesā iegūstot gumijas pulveri, ko vēlāk veiksmīgi izmanto celtniecībā, ceļu būvē un daudz kur citur.

Riepas nekādā gadījumā nevajadzētu dedzināt ugunskurā. Indigo gāzu izplatīšanās un nogulsnešanās augsnē rada kaitējumu videi un veselībai. Ugunskurš dabā parasti rada īpašas izjūtas un prieku, bet milzīgo melno dūmu stabs, kas rodas no plastmasas un citu nedabiskas izcelsmes atkritumu dedzināšanas, diez vai spēj radīt svētku noskaņu.

Nokalpojušu autoriepu otrreizējai pārstrādei ir gan ekoloģiski, gan ekonomiski

ieguvumi — tā tiek saudzēta daba un radītas izejvielas jaunu produktu ražošanai.

Kā informē SIA «Preiļu saimnieks» sabiedrisko attiecību speciāliste Inese Šņepste, nolietotās autoriepas novada iedzīvotāji var nogādāt SIA «Preiļu saimnieks» Atkritumu šķirošanas laukumā Rīgas ielā 4, Preiļos, kur tās tiek pieņemtas bez maksas. Ja nepieciešams, iespējams pieteikt uzņēmuma transportu. Lai saņemtu vairāk informācijas, sazinieties ar SIA «Preiļu saimnieks» atkritumu apsaimniekošanas daļas vadītāju Vinetu Igoļneci pa tel. 65307086 vai 29420721.

Lai īstenotu projektu, pārņems īpašumā kapliču

21. jūnijā notikušajā Preiļu novada domes kārtējā sēdē pašvaldības deputāti nolēma pārņemt no SIA «Preiļu saimnieks» un reģistrēt domes bilancē pilsētas kapličas ēku Ziedu ielā 23.

Kā informē Preiļu novada domes lietvedības pārzinis Jānis Vaivods, tas bija nepieciešams, lai Eiropas Savienības Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai pasākuma «Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā» ietvaros varētu iesniegt projekta pieteikumu «Preiļu novada Preiļu pilsētas kapličas ēkas remonts». Projektu izvērtēšanas rezultāti varētu būt zināmi šī gada rudenī. Ja projekts tiks atbalstīts, tā ietvaros paredzēts veikt kapličas jumta un logu nomaiņu, iekšējelpu kosmētisko remontu, arī ieejas durvju un grīdas remontu.

Kapliča būvēta 1974. gadā, tās izmantošanas kārtība netiks mainīta.

Jāpiesaka atsevišķa atkritumu izvešana

Vasarā gan pilsētā, gan laukos noris aktīva darbošanās, likumsakarīgi, ka rodas arī daudz dažādu atkritumu. Kā ar tiem rīkoties, informē SIA «Preiļu saimnieks» sabiedrisko attiecību speciāliste Inese Šņepste.

Sadzīves atkritumu konteineri pie daudzdzīvokļu mājām paredzēti tikai un vienīgi šo māju iedzīvotāju ikdienas atkritumiem. Gadījumā, ja veicat remontu, tirāt pagrabu, šķūnīti vai garāžu, ja dārzā ir sakrājies daudz bioloģisko atkritumu, tad jāpiesaka iespēja šos atkritumus izvest atsevišķi, atgādina I.Šņepste. Piemēram, celtniecības atkritumus kategoriski aizliegts izmest parastajos sadzīves atkri-

tumu konteineros, jo tie bojā savācējmašīnas. Īpaši šādiem gadījumiem uzņēmums piedāvā nomāt speciālus būvgružu konteinerus.

Ne mazāk svarīgi atcerēties, ka parastie sadzīves atkritumu konteineri paredzēti daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju ikdienas atkritumiem. Visi cenšas iekonomēt, taču to nevajadzētu darīt uz līdzilvēku rēķina. Atkritumu apsaimniekošanas izdevumi jāsedz pašiem atkritumu radītājiem. Daudzdzīvokļu māju kopējie konteineri ir paredzēti tikai un vienīgi šo māju iedzīvotājiem. Tāpēc privātmāju, firmu un arī novada lauku teritoriju iedzīvotāji tiek aicināti slēgt līgumus ar SIA «Preiļu saimnieks» par atkritumu izvešanu.

AGLONAS NOVADĀ

Heraldikas komisija konceptuāli atbalstījusi novada ģerboņa skici

Pirms Jāņiem, 21. jūnijā, Valsts Heraldikas komisija izskatīja Aglonas novada domes iesniegto novada ģerboņa skici (attēlā) un atbalstīja tās tālāko sagatavošanu, kā to paredz heraldikas noteikumi, ziņo Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele.

Aglonas ģerboņa mets veidots uz angļu tipa vairoga. Vairoga fons ir zils, tas simbolizē Latgalei raksturīgos ūdeņus — ezerus, upes un avotus. Ģerboņa centrā sudrabkrāsā stilizēts Aglonas bazilikas torņu centrālais krusts, kas simbolizē Aglonas novadu ar centru Aglonā, kā ļoti senu svētvietu un svētceļojumu mērķi. Krusta četri stari simbolizē nākotnes ceļus un četras Aglonas novada pārvaldes.

Novada ģerboņa izstrādes process tika uzsākts 2010. gada 17. jūnijā. Aglonas no-

vada domes sēdē tika pieņemts lēmums par ideju konkursa — Aglonas novada ģerboņa skici izveide — rīkošanu. Konkursa mērķis bija izveidot Aglonas novada ģerboni kā unikālu Aglonas novada atpazīstamības zīmi, kas simbolizētu teritorijas dabu, kultūrvēsturiskās vērtības un tradīcijas. Konkursam tika iesniegtas astoņas ideju skices. Diemžēl toreiz neviens darbs netika atbalstīts tālākai virzībai uz Heraldikas komisiju.

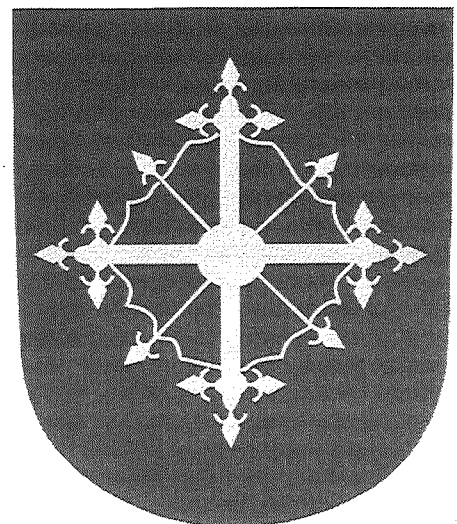
Vēlāk deputāti izskatīja un izvērtēja SIA «LTD Karogi» mākslinieka piedāvātos ģerboņa metus, par kuriem bija iespējams izteikt viedokli arī mājas lapā www.aglona.lv. Taču arī šie piedāvājumi neguva atbalstu.

Tikai šī gada 29. martā Aglonas novada dome pieņēma lēmumu lūgt apstiprināt un reģistrēt Aglonas novada ģerboni. Aglonas novada domes deputātu vairākums pēc piedāvāto variantu, māksliniecisko

meklējumu izvērtēšanas apstiprināja ģerboņa metu — sudraba krusts uz zila fona, kas arī tika konceptuāli atbalstīts Heraldikas komisijā.

Z.Ločmele atzīmē, ka heraldikas speciālisti kopumā ģerboņa ideju novērtēja kā interesantu, gana svinīgu un arī atbilstošu Aglonas novadam, kas tiek atpazīts kā svētceļojumu galapunkts ik gadu 15. augustā.

Tagad sekos praktiski tehniskais darbs ģerboņa sagatavošanai un apstiprināšanai — tā precīzām aprakstam, vizuālā izskata noformēšanai atbilstoši likumam un visiem nepieciešamajiem heraldikas noteikumiem. Un tad jau varēs pieņemt oficiālu lēmumu par Aglonas novada ģerboņa apstiprināšanu, iesvētīšanu un pilnvērtīgu izmantošanu uzsākšanu gan pašvaldībā, gan sabiedrībā.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Samazinās administratīvo slogu

Valdība akceptēja Zemkopības ministrijas izstrādātos grozījumus likumā «Par nodokļiem un nodevām», saskaņojot tos ar jau pieņemtajiem grozījumiem Dzīvnieku aizsardzības likumā.

Likuma grozījumu projekts paredz, ka turpmāk specializētās tirdzniecības vietas īpašniekiem, kuri nodarbojas ar mājas (istabas) dzīvnieku tirdzniecību, vairs nebūs nepieciešamas Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) atļaujas tirdzniecībai ar mājas (istabas) dzīvniekiem. Tas nozīmē, ka par šādās atļaujas saņemšanu vairs nebūs jāmaksā 16 latu valsts nodeva.

Ja specializētā tirdzniecības vieta atbildīs noteikumu nr. 266 prasībām, datus ievadīs PVD uzraudzības objektu reģistrā. Tirdzniecību ar mājas (istabas) dzīvniekiem atļauts sākt pēc specializētās tirdzniecības vietas iekļaušanas PVD uzraudzības objektu reģistrā.

Bīstamo suņu turētājiem būs lielāka atbildība

Valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas izstrādāto noteikumu projektu «Kārtība, kādā suni atzīst par bīstamu, un prasības bīstama suņa turēšanai».

Jaunie noteikumi paredz, ka attiecīgā suņa uzvedības izvērtēšanai Pārtikas un veterinārā dienests (PVD) izveido komisiju, kuras sastāvā ir speciālisti ar prasmēm un zināšanām suņu apmācības un uzvedības jautājumos un praktizējošs veterinārārsts. Izveidotā komisija izvērtē suņa uzvedību saskaņā ar noteikumos noteiktajiem kritērijiem, dokumentē izvērtēšanu un to uzņem ar videokameru, kā arī sagatavo atzinumu. PVD, pamatojoties uz iesniegtajiem dokumentiem un komisijas sniegto atzinumu, pieņem lēmumu atzīt vai neatzīt suni par bīstamu. Ja suni atzīst par bīstamu, tad PVD par to informē Lauksaimniecības datu centru (LDC), kas informāciju par bīstamo suni ievieto datubāzē.

Tāpat noteikumi nosaka bīstama suņa reģistrācijas kārtību, turklāt LDC izgatavo un izsniedz suņa īpašniekam vai turētājam atšķirības lentu bīstama suņa apzīmēšanai. Bīstama suņa īpašniekam par to ir jāmaksā. Vienlaikus jaunie noteikumi nosaka prasības bīstama suņa turēšanai. **Bīstamu suni nav atļauts izmantot pēcnācēju ieguvei, sportā un darbā, demonstrēt izstādēs un atrakcijās. Ja bīstams suns atkārtoti ir nodarījis miesas bojājumus cilvēkam vai dzīvniekam, PVD var pieņemt lēmumu suni eitanizēt bez atkārtotas suņa uzvedības izvērtēšanas.**

Augu šķirnes turpmāk novērtēs LLU

1. augustā stāsies spēkā jauni augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas noteikumi. Tie paredz, ka novērtēšanas koordinējošās funkcijas tiks uzticētas Latvijas Lauksaimniecības universitātei (LLU), bet Valsts augu aizsardzības dienestam būs jāuztur tikai datu bāze un jāveic informācijas apmaiņa ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

LLU ir atbilstoša struktūra, nepieciešamā tehnika un laboratorija, pieredze un kvalificēts personāls izmēģinājumu veikšanai, pieredze citās valstīs, kā arī iespēja izmantot rezultātus studentu apmācībā.

Zemkopības ministrijas informācija

Sargājot augus, nenodarīet kaitējumu bitēm

Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) atgādina, ka augu aizsardzības līdzekļu lietošanas nosacījumu neievērošana var nodarīt kaitējumu bitēm un citiem apputeksnētājiem.

VAAD kompetencē ir nodrošināt, lai augu aizsardzības līdzekļi tiktu atbilstoši marķēti, kā arī uzraudzīt marķējuma esošo prasību ievērošanu. Kā skaidro VAAD sabiedrisko attiecību speciāliste Ilona Krastiņa, augu aizsardzības līdzekļu marķējumā var būt divu veidu norādes par lietošanas nosacījumiem, lai pasargātu bites — «Toksisks bitēm» vai «Bīstams bitēm».

Latvijā ir reģistrēti divi augu aizsardzības līdzekļi, kuru marķējuma tekstā ir norāde «Toksisks bitēm» — *Perfekts 500 S* e.k. un *Danadims 40* e.k. Pirms sējumu vai stādījumu apstrādes ar šiem līdzekļiem lietotāja pienākums ir trīs dienas iepriekš brīdināt tos bišu saimju tiesiskos valdītājus, kuru bišu dravas (vai stropi) atrodas divu kilometru rādiusā no apstrādes vietas un kuru bišu saimes ir reģistrētas normatīvajos aktos par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu

reģistrēšanu un dzīvnieku apzīmēšanu noteiktajā kārtībā.

Savukārt uz 18 līdzekļu marķējumiem ir norāde «Bīstams bitēm». Lai aizsargātu bites un citus apputeksnētājus, ziedošu kultūraugu vai nezāļu vietās šos līdzekļus ir atļauts lietot pēc pulksten 22.00 un pirms 5.00.

VAAD aicina rūpīgi iepazīties ar augu aizsardzības līdzekļa marķējumā esošo informāciju pirms lietošanas un ievērot visas noteiktās prasības. Ievērot marķējuma tekstā noteikto ir **obligāta prasība.**

VAAD mājas lapā www.vaad.gov.lv ir brīvi pieejams reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts. Turpat var atrast arī katram augu aizsardzības līdzeklim apstiprinātos marķējuma tekstus ar lietošanas instrukciju.

Latvijā ir palielinājies sūdzību skaits, ko saņem VAAD par iespējamo kaitējumu bitēm, ko izraisījusi nepareiza augu aizsardzības līdzekļu lietošana. Ja personas konstatē gadījumus, ka ir gājušas bojā bites, un pastāv aizdomas, ka tas ir saistīts ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tad **nekavējoties jāinformē** tuvākā VAAD reģionālā nodaļa.

Zemes potenciālie pircēji par trešdaļu pārsnieguši plānoto kredītlīniju

Triju nedēļu laikā, no 4. līdz 26. jūnijam, Zemkopības ministrijas programmā «Valsts atbalsta piešķiršana lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai» pieteicies 431 interesents par kopējo aizdevumiem nepieciešamo summu 15 682 055 latu, informē zemkopības ministres padomnieks Andis Blinds.

Līdz ar to par trešdaļu pārsniegta plānotā kredītlīnija, kas apliecina augsto Latvijas lauksaimnieku gatavību iegādāties zemi ražošanas attīstībai. «Uzskatu, ka šī programma ir savlaicīga un tā ir atdzīvinājusi zemes tirgu Latvijā, kā arī tā pilda daļu funkciju — palīdz gan lauksaimniekiem apsaimniekot zemi, gan attīsta ražošanu, radot pieensumu valsts ekonomikai. Turklāt zemes iegādes

kreditēšanas programmas aizdevumi būs orientēti galvenokārt uz mazām, vidēja lieluma saimniecībām, kā arī jauno lauksaimnieku saimniecībām. Esmu pārliecināta, ka ar tās palīdzību tiks daudz produktīvāk apsaimniekota zeme, kura šobrīd netiek apstrādāta,» saka zemkopības ministre Laimdota Straujuma.

Atgādinām, ka valdība šī gada 29. maijā akceptēja Ministru kabineta noteikumus nr. 381 «Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai», kas noteic, ka aizdevuma izsniedzēja ir valsts akciju sabiedrība «Lauku attīstības fonds», savukārt par kredītu saņemšanas iespējām jau no 4. jūnija lauksaimnieki var interesēties valsts akciju sabiedrības «Latvijas Hipotēku un zemes banka» reģionālajās filiālēs.

Jauna kārtība, kādā apmainīs traktortehnikas vadītāja apliecības

Valdība 19. jūnijā apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) sagatavotos grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 29. septembra noteikumos nr. 1123 "Traktortehnikas vadītāja tiesību iegūšanas un atjaunošanas, kā arī traktortehnikas vadītāja apliecības izsniegšanas, apmaiņas un atjaunošanas kārtība".

Noteikumi reglamentē gadījumus, kuros traktortehnikas vadītāja apliecības jāiznīcina, kam un kādā veidā tas jā dara. Noteikumi arī precizē, kādā veidā norisināsies to A traktortehnikas vadītāju apliecību apmaiņa, kas izsniegta līdz 2009. gada 1. janvārim, informē Zemkopības ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste Rūta Rudzīte.

A kategorijas traktora vadītāja

apliecības varēs mainīt pret B kategorijas apliecību tādēļ, ka līdz 2009. gadam A kategorijas vadītāju apliecība deva tiesības vadīt traktoros ar jaudu līdz 150 Zs, bet pēc 2009. gada 1. janvāra — līdz 7,5 t smagus traktoros. Tomēr praksē pierādījies, ka neliela daļa traktoru ar 150 Zs jaudu ir smagāki par 7,5 t, tādēļ noteikumi paredz iespēju līdz 2009. gadam izdoto traktortehnikas A kategorijas vadītāju apliecību apmainīt pret A un B kategorijas vadītāju apliecību.

Savukārt līdz 2009. gadam C kategorijas vadītāja apliecība deva tiesības vadīt visus kāpurķēžu traktoros, bet pēc 2009. gada — ekskavatorus un pašgājējus iekrāvējus. Arī buldozēriem, ko var vadīt vadītājs ar B kategorijas vadītāja apliecību, ir kāpurķēžu gaitas iekārta. Tāpēc noteikumu projekts paredz ie-

spēju līdz 2009. gadam izdoto traktortehnikas C kategorijas vadītāju apliecību apmainīt pret B un C kategorijas vadītāju apliecību.

Noteikumos arī precizēti iesniedzamie dokumenti, ievērojot to, ka no 2012. gada 15. februāra ir spēkā Personu apliecināšanu dokumentu likums, kas noteic, ka personas apliecināšanas dokuments ir gan pase, gan arī personas apliecība.

Noteikumi vairs neuzliks pienākumu veidot eksaminācijas komisiju vadīšanas eksāmena vērtēšanai, jo eksāmena faktiski pieņem viena amatpersona, nevis eksaminācijas komisija.

Grozījumi noteikumos stāsies spēkā pēc to publicēšanas oficiālajā laikrakstā «Latvijas Vēstnesis».

Papildu informācija MK mājaslapā.

Augu aizsardzība siltumnīcās

Slimības. Ja gurķu audzēšanai izvēlas jaunas, pret nopietnākām slimībām izturīgas šķirnes, iespējams novākt labu ražu, gan drīz nelietojot augu aizsardzības līdzekļus. Pašlaik tikai viena slimība — neistā miltarsa — spēj ātri vien iznīcināt visus gurķus siltumnīcā, ja netiek izvēlēta pret šo slimību izturīga šķirne.

Profilaksei gurķu augi jūlija sākumā jāapsmidzina ar preparātu *ridomils gold MC 68* d.g. (2 — 2,5 g/10m²) un šī apstrāde jāatkārto pēc 10 — 14 dienām. Preparāta nogaidīšanas laiks ir trīs dienas, ceturtajā dienā pēc apstrādes nomazgātus augļus var ēst bez bailēm.

Ar šo fungicīdu cinās arī pret tomātu augļu brūno puvi. Tomātu siltumnīcās šī slimība mēdz parādīties jau jūnijā, bet biežāk tiek novērota vasaras beigās. Inficēšanos veicina ūdens plēvīte uz lapām, kas nenožūst vairāku stundu laikā. Ja nav iespējams novērst šīs plēvītes veidošanos ar vēdināšanu, atliek veikt pirmo smidzinājumu, negaidot, kamēr slimības pazīmes kļūs redzamas. Ja profilaktiskais smidzinājums ir

nokavēts, preparātu var lietot arī tad, kad parādās pirmās slimības pazīmes. Pirmo slimības pazīmju gadījumos var lietot arī Bordo šķīdrumu, bet tā efektivitāte nav sevišķi augsta.

Pret tomātu lapu brūno pelējumu var lietot preparātu *penkocebs 75* d.g. un *penkocebs 80* p.s.. Pret pelēko puvi atliek vienīgi vairāk vēdināt siltumnīcu un nepieļaut augu sabiezējumu rašanos.

Kaitēkļi. Nereti jūnijā, ja laiks ir vēss, gurķu sakņu kakliņa rajonā un zemākajās vasās, kas skar zemi, augus bojā mazi dzeltenīgi kāpuri — tie ir trūdodiņu kāpuri. Palīdz augu aplaistīšana ar preparātu *aktara 25* d.g. (2 g/l ūdens), to drīkst darīt divas nedēļas pirms gurķu ziedēšanas. Nereti kaitēkli ievēro, kad augi jau zied un apstrāde ir nokavēta. Siltumnīcās, kur šis kaitēklis redzēts jau iepriekšējos gados, ir drošāk aplaistīt gurķu dēstus ar preparātu jau pirms stādīšanas, tas aizsargā augu vairākas nedēļas.

Šī apstrāde aizsargā gurķus arī

no zālāju blakts bojājumiem. Tās kāpuri barojas auga galotnē un to bojājumu dēļ galotne viegli lūst.

Nereti jau jūnijā siltumnīcā redz pirmās tiklērces. Tās parasti parādās vispirms pie durvīm vai vēdlogiem — vietās, kur gaisa mitrums zemāks. Pirmās kaitēkļa pazīmes — siki, kā ar adatu sadurstīti, dzeltenīgi punktiņi lapas virspusē kātiņa tuvumā. Vērigi aplūkojot lapas apakšpusi, var redzēt arī pašas ērces. Šī gadījumā nekavējoties visi augi jāapstrādā ar preparātu *nimazals* e.k. (2 — 3 ml/10 m²), smidzinājums jāatkārto vēl divas reizes ar intervālu 5 — 7 dienas.

Šis preparāts jālieto arī, ievērojot siltumnīcās uz ražojošiem augiem pirmās laputis un baltblusīņas. Pret šiem kaitēkļiem palīdz arī bioloģiskais preparāts *verticilims B-J* p.s., bet tā efektivitātes nodrošināšanai nepieciešams vismaz trīs diennaktis siltumnīcā uzturēt 20 — 25 grādu temperatūru un relatīvo gaisa mitrumu 80 — 95%.

«Mans Sakņudārzs»

Kad pirkstiņi pārlietu kustīgi

Dārzs teic kopēju

Krasta iela Livānos ir kā robežšķirtnē starp pilsētu un laukiem, un šeit dzīvojošie tā arī jūtas — gan pilsētā, gan laukos, kur svaigs gaiss un putnu dziesmas. Uz vienu pusi — pļavas, krūmāji, koki, uz otru — Dubna, aiz tās — pilsētas sniegtās ērtības. Mājas šajā ielā cita par citu skaistākas un sakoptākas. Jūtams, ka to saimnieces par zaļo dārzu rotu rūpējas kā uz sacensībām. Upes klātbūtne šajā ielā rada īpašu burvību.

Verot vērtīgus LEONTĪNAS ZIEMELES mājas, nokļūstam skaisti ziedošā un zaļojošā dārzā, kur katra zemes pēda apcubināta ar mīlestību. Kaut saimniece aicina istabā, vispirms gribas papriecāties par viņas puķēm. Pa gabalu lepmi sveicina jūnija uzticamie pavadoņi — balti, brūni, rozā un zili ziedoši īrisi un augstās delfinijas. Kā skaistumkonkursa finalistes garā rindā sapulcējušās lilijas, kas pagaidām savu vakartērpu krāsas vēl slēpj pumuros. Ziedēšanai gatavojas arī dienziedes. Kā jauniņu meiteņu pulciņi vējā draiskojas balto un mēlo malvu puduriši, kā puišēļi — tikpat dzidru krāsu zvaniņi, bet visiem pa vidu jaucas atraitnītes savos brūnganaļos, dzeltenajos, violetajos svārciņos. Svinīgās, nopietnās, elegantās un cēlās grupiņās izkārtjušies skujeņi, cits vairāk pļesdamies plašumā, cits uz augšu stiepdamies, cits kā kamols satinies. Bergēnijas, tulpes savu skaistumu jau izrādījušas, nu krāj spēkus nākamajai ziedēšanas reizei. Topošo ziedu aprises virs maigi zaļajām lapām nojaušamas hortenziju krūmos, — vieni būs balti, apaļi kā kamoli, otriem ziedkopas būs kā rozīgi ķekari.

Man tie pirkstiņi tādi — pārlietu kustīgi jau no mazām dienām, saka dārza un mājas saimniece, kuras dzimtā puse ir tagadējā Vārkavas novadā, un kura kopš bērnības radusi daudz un smagi strādāt.

Tagad, 75 gadu vecumā, spēka kļuvis mazāk, bet dārzā vēl tik daudz ko gribētos izrakt, pārstādīt citā vietā, kaut arī jau tāpat viss izskatās nevainojami. Ar pārējiem, vieglākajiem dārza kopšanas darbiem gan mierīgi tiekot galā, sevišķi tik jaukā sabiedrībā, ar kādu vadāmas dienas, kamēr virs darbā, — ar uzticamajiem runci Rūdi un suņuku Neri. Kā jau laukos dzimušai un augušanai pa zemi patīkot rušināties.

Mājas otrā pusē — tikpat labi koptas sakņu dārzs ar kartupeļu vagām, tomātu un kāpostu stādiem. Taciņa garām bietiņu vadiņam aizved pie Dubnas, līdz kurai no pāgalmā vai ar roku aizsniegt. Sava klusais licītis ar ūdensrozēm, sava laiva, sava vietēja peldē, sava reize makšķerēšanai, ūdens dārza laistīšanai — tie ir bonusi, ko dod upe. Pavasaros pļūmāte izvedot savus bērņus, tad nu Leontīna palīdzot audzināt, vērojot, vai putnabērņus kas neapdraud, gaidījot prom vanagu. Tiesa, krastmalas iedzīvotājiem arī dažas nejaucības jāpiecieš, piemēram, bebra aktīvā rosišanās tajā pašā upes malā. Vienugad bebra saraktājās alās iegrimis traktors, kas apstrādāja dārziņus. Ar bebra nocieti-

● Talantīgās rokdarbnieces Leontīnas Ziemeles darbi cits par citu košāks un greznāks.

nājumiem upē ir nemitīga ciņa. Kopš Straumes HES uzcelšanas te gan pavasaros ir lielāki plūdi. Arī slapjā vasarā, kāda ir šogad, ūdens līmenis stipri augsts. Un, protams, pašiem vien jāgādā, lai upes posms pret mājām neaizaugtu, jāparūpējas par meldru izplaušanu. Citādi drīz vien te būtu isti meldru džungļi.

Izšūšana krustdūrienos prasa precizitāti

Bet neba puķes un upi apjūmot vien esam braukuši. Leontīna Ziemele, gadu gadiem uzticīga «Novadnieka» lasītāja, ir nepārspējama rokdarbniece. Visvairāk patik un labāk paņemas izšūšana krustdūrienos. Šogad martā Latgales mākslas un amatniecības centrā viņas darbi bija skatāmi izstādē «Izšūvumi krustdūrienā». Tolaik tikšanās nesānāca, jo pati rokdarbniece bija sasirgusi. Tagad izšūvumi atgriezušies mājās. Saimniece no skapja plauktiem izceļ gan tos, par kuriem jūsmoja un ko apbrīnoja izstādes apmeklētāji, gan arī tādas, kas līdz izstādei nemaz nebija tikušas, jo vieni viņai likās par daudz seni, citi — vienkārši. Adatiņu pratusi valdīt visu mūžu, kopš bērnības. Viņas paaudzes sievietēm, sevišķi lielā ģimenē, ar rokām vajadzēja darināt apģērbu — šūt, adīt. Rokdarbiem isti nebija laika, bet pamazām vien iemācījusies darināt ne tikai ikdienišķas, bet arī skaistas lietas — adīt, tamborēt, izšūt. Pēdējos gados visvairāk pievērsusies tieši izšūšanai krustdūrienu tehnikā.

Citu pēc cita rokdarbu meistare noklāj latviskiem rakstiem izšūtās sedziņas, paklājiņus. Visbiežāk tiek izšūti spilvenu pārvalki. Izšūšana krustdūrienu tehnikā prasa lielu precizitāti, dūrieni jāpievelk vienmērīgi, glīti. Leontīna izvēlas sarežģītus rakstus, katrs izšūvums ir īsts meistardarbs. Viņa iecienījusi zaļos, brūnos un dzeltenos toņus, tāpēc visi izšūvumi ir saskaņoti. Tajos neatrast zilo vai sarkano krāsu. Agrāk laikos, kad Leontīna mācījās skolā, rokdarbu skolotājas meitenēm stingri pieprasīja izmantot latviskās krā-

● Leontīna Ziemele ar savu lutekli runci Rūdi, kurš gan nevēlējās pozēt tik paklausīgi, kā to gribēja saimniece. Foto: A.Šņepsts

sas — brūnās, zaļās un dzeltenās, bija pieļauts arī ķieģeļu sarkanais. Reiz iemācīta, šī gaumes izjūta Leontīnas vecuma sievietēm saglabājusies uz mūžu. Viņa iecienījusi avīzi «Pavards», kurā bieži tiek publicēti dažādi ornamentu, ko rokdarbniece izmanto savos izšūvumos. Nereti tos kombinē citās variācijās, saliekot vairākus rakstus kopā. Divu viennādu izšūvumu viņai nav. «Pavarda» veidotāji, uzzinājuši par čaklo izšūvēju, sagatavoja par viņu aprakstu, nofotografēja darbus un pat iemūžināja uzticamo runci Rūdi. Viss kopā tika publicēti šajā izdevumā.

Izšūšanai krustdūrienos vajadzīgs īpaši piemērots audums. Ja darbojas ar smalkiem diegiem, var izmantot tā dēvēto kanvu, uz kuras rūtiņas viegli saskaitāmas. Leontīna izšuj ar vilnas dziju, tāpēc kanvas pamatne ir par plānu un staipīgu. Viņa grib stingrāku pamatu, tāpēc joprojām visi izšūvumi tiek gatavoti uz kolhozu laikos sagādāto maisu auduma. Izsakoties vēl skaidrāk, tie arī ir rupji austi maisi, kas tiek sargriezti gabalos, rūpīgi izmazgāti un sagatavoti šūšanai. Rakstam priekš krustdūrieniem noteikti jābūt uzzīmētam uz rūtiņu papīra. Atliek tikai skaitīt maisa auduma rūtis, un uz tā veidot zīmējumam atbilstošu rakstu. Nereti «Pavardā» ornamentu doti samazinātā veidā. Tad Leontīna aicina palīgā meitu, kas pārzīmē rakstu tādā lielumā, kādā pa-

redzēts šūt. Gadās arī otrādi, kad pārāk lielu rakstu gribas sadalīt mazākos. Ja ar pirmo reizi kaut kas nojūk, rokdarbniece izārda un sāk no jauna, kaut divas vai trīs reizes. Krustdūrienu tehnika izšujot, vajadzīga liela precizitāte, visu laiku jāskaita līdzī, rūtiņas jāpiepilda uzmanīgi, nepārkāpjot robežas. Paši smalkākie darbi izšūti uz balta auduma. Tie atdavināti bērniem.

Katrs izšūvums — īstas tautas mākslas paraugs. Leontīna gan skumst, ka jau pieaugušie bērni tagad par mammas darinājumiem reizēm sakot, ka tādi vairs nav modē. Tomēr viņa nevēlās pārāk sarūgtināta un meklē aizvien jaunus rakstus. Gan jau mazbērni atkal prātis novērtēt patiesas vērtības un cels godā vecmāmuļas darinātos individuālos meistardarbus. Kad un kā pievērsusies rokdarbiem, lāgā neatceroties, bet pirkstiņi jau bērnībā paši prasījušies kaut ko darīt. Apdarinājusi divieliem galus, tamborējuši, izšuvusi, adījusi, vienīgi neesot nācies aust.

Dzīves ceļš nav bijis viegls

Rokdarbniece parāda rūpīgi saglabātos pašus pirmos darbus, ko savulaik izšuvusi, ganot kolhoza govīs, starp trijām slaukšanas reizēm, jo tolaik bija pieņemts govīs slaukt arī pusdienlaikā. Vienīgais, kas no tiem — sešdesmitajiem — gadiem man

palicis, ir tas, ka biju atzīta par rajona labāko jauno slaucēju un kopā ar citiem lopkopjiem no Latvijas veselu nedēļu pavadīju Maskavā, atceras Leontīna. Apmeklējuši Vissavienības tautsaimniecības izstādi, Maskavas ievērojamākās vietas. Saruna pamazām aizvirzās līdz bērnības un jaunības gadiem. Dzimusi nabadzīgā daudz bērnu ģimenē, bijušas trīs māsas, seši brāļi. Ģimene pieredzēja Otrā pasaules kara gadu šausmas. Viens brālis krita Dancigā, Vācijā. Otrs uz mūžu apgūla Kurzemes katlā. Pats vecākais — Alberts — bijis skroderis, šuvis drēbes kareivjiem. Nošauts reizē ar citiem. Kapavietā tagad zināma tikai tam, kurš kritīs Kurzēmē. Vēl viens brālis tika izvests un pēc atgriešanās no izsūtījuma ar sabelgtu veselību drīz vien mira. Tagad no koplās ģimenes dzīva palikusi vēl viena māsa, kas arī dzīvo Livānos.

Īpaši smagi Leontīnai bijuši tie gadi, kad strādāja meliorācijas saimniecībā par drenu cauruļu krāvēju. Pēc drenām brauca uz rūpnīcām, nereti ceļā uz Jelgavu un citām tālām vietām no Livāniem devās jau naktī. Drenas ar rokām bija jāsakrauj mašīnas kravas kastēs. Pēc tam tās aizveda uz vietu, kur strādāja melioratori, un drenas — atkal ar rokām — bija jāizkrauj. Reiz virsū uzgāzies konteiners, guvusi galvas traumu. Labi, ka šis negadījums beidzies samērā laimīgi. Pēdējos gados pirms došanās pensijā strādāja vieglākā darbā — par komendantu kopmītnē. No smagumu cilāšanas deformējušies roku pirksti, bet tādēļ vien no izšūšanas un puķu kopšanas — lielajiem vaļaspriekiem — viņa neatsakās.

Dzīves ceļš ne vienmēr rit tik gludi, kā sākumā tiek izsapņots un iecerēts. Tā arī Leontīnai. Pajuka pirmā ģimene, un pēc kāda laika viņa, toreiz divu bērnu māmiņa, apprecējās otrreiz. Dzīvoja Livānos, piedzima trešā atvasīte. Padomju laikos tika uzskatīta par daudz bērnu ģimeni, kam valsts tolaik piešķīra dažādas privilēģijas. Abiem ar vīru dzīvošanai tika iedota tā sauktā Livānu māja, ko kādreiz šajā pilsētā arī ražoja. Nu «livānietē», pateicoties vīra un dēlu čaklajām rokām, ievērojami mainījusi ārējo izskatu, nosiltināta. Kopā ar vīru nodzīvoti jau 45 gadi. Man ir ļoti labs, strādīgs un rūpīgs vīrs, Leontīna uzslavē savu dzīvesbiedru, kura darba vieta ir ar elektroenerģijas ražošanu saistīta uzņēmumā. Romantiskas atmiņas viņai saglabājušās par savu oficiālo kāzu dienu. Vīrs «izņēma» no dzemdību nodaļas, kur nule bija piedzimis abu dēliņš, un slimnīcas drēbēs pa taisno aizveda uz «zagsu». Pēc tam viņa atgriezās pie dēliņa, jau kā pa istam precēta sieva.

Leontīna Ziemele visu mūžu bijusi «Novadnieka» lasītāja, tikpat uzticīga arī «Latvijas Avīzei». Visvairāk patīkot izlasīt par pazīstamiem cilvēkiem, par paziņām no jaunības dienām, no darba gaitām.

Atvadoties novēlam jo krāšņu ziedēšanu čaklās livānietes dārzā un tikpat krāšņus izšūvumus, kā arī stipru veselību vēl ilgus gadus.

L.Rancāne

AR «LAUKU CEĻOTĀJU» — PA VIDZEMI

Kultūras mantojums: latvju sēta «Dzirnupes»

● Uz laukiem atbēguši rīdnieki, tā par sevi saka latvju sētas «Dzirnupes» saimnieki Sandra un Juris Paleļioņi (no labās). Dzīvo satīcīgi, jūtas brīnišķīgi, latviskā garā uzņem viesus un mudina dziedāt. Šoreiz Jāņu dienas mēdiņus.

Turpinājums. Sākums «Novadnieka» 12. jūnija numurā.

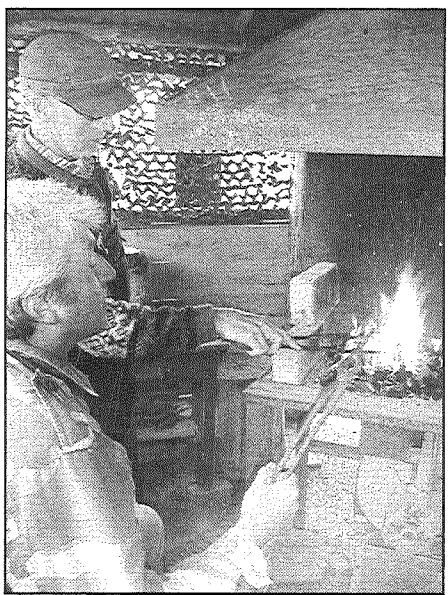
Pēc Bīriņu pils apmeklējuma dodamies ceļā. Izbraucam cauri Limbažiem, nobrinoties par tukšajām ielām — ne cilvēku, ne mašīnu. Bet kādreiz caur Limbažiem pat vilciens uz igauņiem kursējis. Taču vietas te skaistas — Limbažu liel ezers, Limbažu dūņezers, kurus savieno Donaviņa (vietvārds, kas liecina par turku kariem). Gids Juris Smalinskis uzteic vietējās pašvaldības iniciatīvu no pilsētas centra gar Limbažu līlezera krastu ierīkojot pastaigu taku. Kolosāla iespēja iet, skriet, nūjot, dabu vērot (ir pat putnu vērošanas tornis) ne tikai limbažniekiem, bet arī viesiem. Sava veida krasta promeņāde uz pāļiem un laipām.

Viena no projekta «Kultūras mantojuma vērtību un potenciāla veicināšana Latvijas lauku tūrismā» iesaistītajām 15 demonstrējumu saimniecībām ir latvju sēta «Dzirnupes» netālu no Limbažiem. Tik senlaicīgi latviska un romantiska, ka liekas esam iznākusi no sentimentāli sērīgām pirmskara Latvijas rakstnieku uzburtajām ainām. Klusums, ka ausis iesāpas. Bet tas tā šķiet tikai pirmajā mirklī, jo apkārt pa pilnam visādu dabas skaņu. Bezdelīgas kaut ko vāvuļo, mušas džinkst, kameņi tusni no zieda uz ziedu, ieblējas kaza, sarunājas zosu bariņš.

«Laba diena visiem latvju sētā «Dzirnupes!» saka saimniece Sandra Paleļione. Saimnieks Juris turpat blakus, bet runātāja ir sieva, stāsta par māju vēsturi: «Saimniecība sāka celt uz vecās muižas zemes 1920. gadā, kad Kārlis Ulmanis veica zemes reformu un kādam drosmīgam karavīram kā invalidam piešķīra zemes gabalu. Pirmo uzcēla kūti un ratnicu, tad klēti, šķūni un beigās dzīvojamo māju. Cilvēki toreiz vispirms domāja par attīstību, par saimniecību, tikai tad par sevi, tāpēc arī dzīvojamā māja neliela, domāta vidējai ģimenei. Vidējai to laiku izpratnē, jo saimniecei bija tikai pieci bērni.»

Sandra atzīst, ka pašlaik mājās mitot viņa ar vīru, jo bērni jau lielajā dzīvē. Ēkas saglabātas tādā pašā izskatā, kā tās saņēma īpašumā no iepriekšējiem saimniekiem. «Esam tikai šo to minimāli rekonstrējuši, uzlabojuši, iztīrījuši un pielāgojuši savām šīsdienas vajadzībām,» teic mājas māte. «Sapratām, ka klēti graudi vairs nestāvēs, bet mūsu lielākā bagātība būs cilvēki, kas atbrauks. Tāpēc klēti ir mūsu svētnīca, kur uzņemam viesus un viņus izmitinām.»

Var jau visādi attiekties pret dzīvošanu klētiņā. Tie, kam gribas zvaigžņotus hoteļus, uz «Dzirnupēm», protams, nebrauks. Brauks citi, kam nakšņošana klētiņā uz

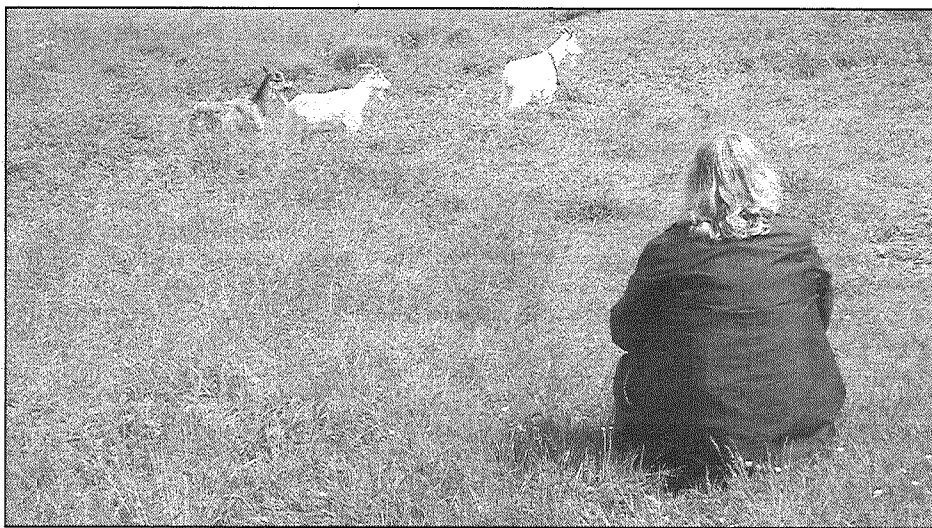

● Viens drosmīgais naglas kalējs vidū, daudzi ziņkārīgie apkārt. Tā parasti izskatās pie smēdes namiņa.

salmu un siena matračiem senlaicīgās koka gultiņās, cielaiviņu skrapstināšana rīta agrumā pa skaidu jumtu būs lietas, ko ar sajūsmu stāstīt pilsētas draugiem un atcerēties puteņainos ziemas vakaros.

Sandra uzsver kādu īpašu lietu — māju celāji savulaik parūpējušies, ka visas ēkas ir ļoti pareizi iegrozītas āderu tīklā, tāpēc, dzīvojot «Dzirnupēs», esot ļoti labas izjūtas. Īpaši tiek uzsvērtā klēti vieta, kas piemēlta ar divkāršu rūpību. Kā nekā tur glabājušies graudi, nākamā raža, ģimenes iztikšana gada garumā. Gribam tajā visā dalīties ar saviem viesiem, piebilst Juris. Saimnieki gan uzņem tikai nelielas grupas. Parasti tās ir ģimenes. Sākumā divatā, bet tagad jau ar bērniem, jo klētiņa un pirtīņa labi darot savu darāmo.

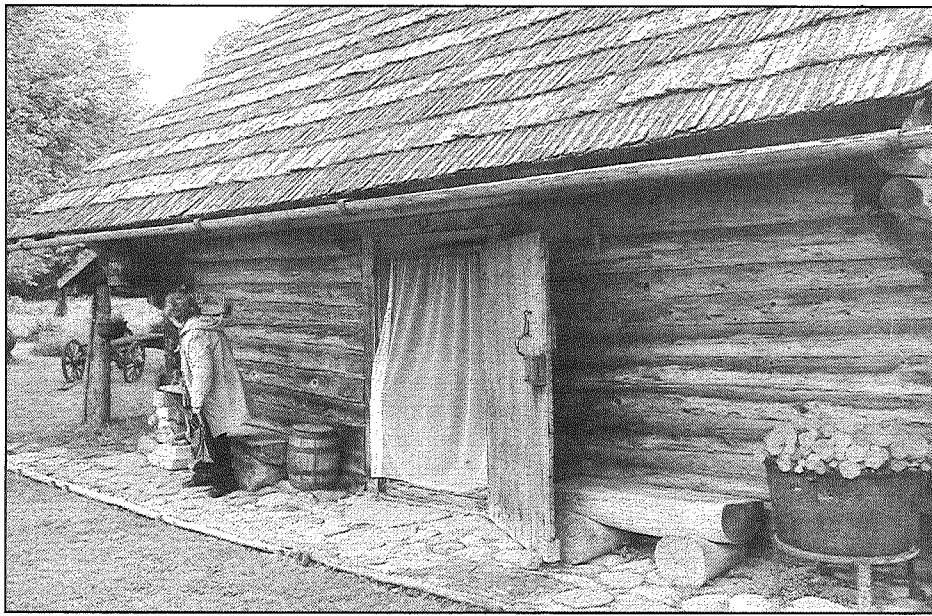
Juris un Sandra vedina paieties šur un tur, apskatīt saimniecību. Pirmsjāņu laikā tas esot pat vajadzīgs, lai laukos augtu laba raža. Piemējam Dzirnupītes krastā. Kad vēl strādājušas barona miltu maļamās dzirnavas, upītē trūcis ūdens. Zemnieki esot ar lāpstām upīti taisnojuši, zāles plāvuši. Bet dzirnavas arī vajadzīgas, jo tur mala miltus un plēsa skalu dēlišus jumtiem. Arī tagad Paleļioņi ne tikai plauj, bet pat ravē upīti. Kad silts laiks, visi lienot līdz kaklam ūdenī un plūcot zāles, niedres, kalmes un visu ko citu. «Visu upi, protams, nevaram izravēt, bet savu daļu gan, lai būtu tīrs krasts, lai būtu ūdens apmaiņa. Lai zivīm patiktu,» min Sandra. Izrādās, tepat netālu bebri savu māju uzcēlušī, bet māju saimniekiem ar viņiem, tā teikt, sadarbības līgums, jo šie dzīvnieki ar savām komunikācijām spēj upes augštecē augstāku ūdens līmeni uzturēt. Gar

● Jā, te nu uzreiz var redzēt, kurš žurnālists ir no Rīgas medijiem. It kā kazas būtu kādi brīnumzvēri...

● Tas nav nekāds ķeksis, tas ir no egles darināts mieturis — skaidro Juris Paleļionis.

● Kad klētiņā dusēsi tu, pie tevis es atnākšu...

upīti var pastaigāt, zivis pamakšķerēt, pa palieņu pļavām pabradāt, zālītes, puķītes salasīt, nenoplautajos madaru un pīpeņu kumškos vabolītes un tauriņus pameklēt.

Uz jautājumu, vai latvju sētā ir arī lopī, mājas māte uzskaita: «Man ir kazas, zosis, kaķi. Un bezdelīgu pilnas pažobeles. Kazas slaucam, pienu ar viesiem dalāmies. Katram tiek mazumiņš.» Ja ne atpūtnieki, kas maksā skaidrā naudā, saimniekiem nekādu citu diži lielo peļņas avotu nav, gandrīz naturāla saimniecība. No īpašumā esošajiem pieciem hektāriem 3,7 ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kur izaug viss nepieciešamais. Sakņu dārzā vagas kā ar lineālu nomēritas. Viesiem, kad ciemošanās nedēļa ejot uz beigām un paliekot garlaicīgi, netiek liegts nākt paligos kāpostus kaplēt vai burkānus ravēt. Esot pat tādi kundes, kas vasarā braucot regulāri, kārtīgi strādājot un rudenī gandrīz vai pašu rokām izaudzētos

dārzenus pērkot un vedot uz Rīgu prom.

Jurim sētā sava teikšana un savi darbi. Viņš iepazīstina ar seniem darba rīkiem un to pielietojumu. Arī pats darina dažādus amatniecības izstrādājumus, piemēram, pīpes, mieturus, arī bungas. Pagalma maliņā uzcelts smēdes namiņš. Tur Juris demonstrē, kā darbojas ēze, kā strādā plēšas. Virieši parasti nevar atturēties nepameģinājuši un projām dodas laimīgi, jo ir izkaluši pirmo naglu savā mūžā. Ne tikai vīriem, bet arī sievietēm interesē iespēja izmēģināt roku šausanā ar loku.

Kāda no kolēģēm žurnālistēm norūpējusies staigāja ap dzīvojamo māju. Vai no tiesas te nav ne televizora, ne interneta? Nu nav... Ja varat to pieņemt, brauciet un dzīvojiet laimīgi. Ja nevarat, tad izvēlieties citu piedāvājumu.

L. Kirillova, T. Elste
Turpinājums sekos

RAUNA

Zilākalna Marta. Leģenda atmiņās

Leģendas dzīvo. Gadi skrien, bet cilvēku atmiņās aizvien uzplauksni cilvēki, notikumi. Zilākalna Martas jeb, kā rakstīts oficiālajos dokumentos, Martas Rācenes vārds pazīstams visā Latvijā.

Par Martiņu stāsta tie, kuri reiz pie viņas vērsušies pēc palīdzības, runā tie, kuri kaut ko dzirdējuši par viņu.

Vēl un vēl atcerēties pazīstamo dziednieci mudina folkloras pētnieces, Latvijas Universitātes profesores Janīnas Kursītes veidotā izstāde par Zilākalna Martu un tikšanās reizes. Jau 16 vietās Kurzemē, Zemgalē, Vidzemē, Rīgā. Tagad Raunā, pirms tam Jaunpiebalgā, pavisam drīz Smiltēnē. Izstādes pamatdomu ieskicē tās nosaukums «Kaut kas no debesīm».

Pirms trim gadiem žurnāliste Aiva Kanepone gatavojās intervēt Raunas «Renslavu» saimnieci un līdzī uzaicināja Janīnu Kursīti. «Šķūnīti atradām daļu no Martas arhīva. Pat sapņos kas tāds nebija rādījies. Kleitas bija bēdīgā stāvoklī, Rundāles pils restauratori tās restaurēja. Daļa grāmatu, sarakste ļoti cietusi, bet ir restaurējama. Tur bija vēstules, lūgumi, pateicības no visas bijušās Padomju savienības,» stāsta Janīna Kursīte. Tad arī radās doma par izstādi, kurā redzams šķūnīti atrastais.

«Rauna viņas dzīvē ir nozīmīgs dzīves posms,» uzsver folkloras pētniece. Viņa Martu nav satikusi, pazīst vien no citu stāstiem. «Leģendām apvīts cilvēks. Šodien cilvēki tiek pazemināti, internetā katru var veikli sajaukt ar dubļiem, apkārt viss netīrs. Un ir grūti noticēt leģendām. Bet visgrūtākajos laikos cilvēki izdzīvojuši, pateicoties leģendām, leģendāriem cilvēkiem,» domās dalās Janīna Kursīte un pastāsta dažas leģendas, kas dzīvo, kuras cilvēki stāsta tālāk.

«Zilākalna Marta esot ierakstīta septiņu pasaules slavenāko dziednieku sarakstā. Cilvēki, kuri sapratuši viņas nozīmi mūsu

● Raunēnietes Baiba Bērziņa un Emīlija Smukule sarunā ar folkloras pētnieci Janīnu Kursīti.

garīgajā, fiziskajā veselībā, paši viņu tajā ielikuši. Vienmēr ir kāds pamats, un tauta piepušķo klāt. Pat nezinu, vai tāds saraksts vispār ir,» saka folkloras pētniece un pauz pārliedzību — Latvijas desmit 20. gadsimta ievērojamāko personību sarakstā noteikti būtu Zilākalna Martas vārds. Viņas devums tautas garīgajai un fiziskajai stiprināšanai nav pārvērtējams.

Stāsta, ka viņai bijusi zeltaina aura, un, iestājoties tumsai, viņa spīdēja. «80. gados vēl par auru vispār nerunāja, bet viņa bija cilvēks ar caurredzošām acīm, varēja pateikt, kas kuram aiz ādas, spēja pacelt neticīgo. Cik ļoti šodien noderētu viņas uzmundrinošais vārds! Materiālā situācija daudziem ir smaga, bet vai tas, par ko uztraucies, nav nieki... Mums daudz kā pietrūkst, bet vai būtu laimīgi, ja to iegūtu? Sakot tikai, ka viss ir slikti, nevaram izveidot pozitīvo. Šodien labie vārdi izplēnējuši,

dzīve sit pa spārnem. Runāt labus vārdus nenozīmē liekuļot. Senči to labi pieprata,» stāsta Janīna Kursīte.

Raunēniete Biruta Ceijere atceras, kā 80. gadu sākumā devusies pie Martas pēc palīdzības. «Pagalmā gaidījām cilvēki divdesmit. Visus sasauca iekšā. Viņa sēdēja uz divāna, izskatījās nogurusi. Kaķis bija klēpi. Visi sanākušie grūstījās, kurš sēdēs tuvāk. Atmiņā kāda ģimene, kura bija atvedusi meitenīti. Ārsti pateikuši, ka neko līdzēt nespēj. Meitene gulēja aizmigusi tēvam uz pleca. Marta izprasīja par meiteni, tad noteica: «Tie ārsti jau paši pie manis brauc.» Tad viņa jautāja, kāpēc bērnam ielikuši tik aukstu vārdu — Ieva, labi esot Kristīne, Marija. Viņa paglaidīja meitenei galvu. Aprunājās ar dažiem, paglaidīja kaķīti, tad paklusēja, aiztaisīja acis un skaitīja Tēvreizī. Galds istabā bija pilns ar produktiem, ar sāli, cukuru, ko cilvēki bija

paņēmuši līdzī, lai viņa spēcina. Lai gan vienā istabā bija cilvēki ar dažādām kaķītēm, problēmām, Marta radija gaišu noskaņu,» atceras raunēniete. Arī Janīna Kursīte uzsver, ka Marta allaž devusi padomu par krāsām apģērbā, personvārdiem. «Šodien vecāki bērniem liek it kā labskanīgus vārdus, bet tie ir kā čaula, tajos nav tradīcijas, pamata,» bilst folkloras pētniece.

Emīlija Smukule savulaik Martai šuvusi kleitu. «Drēbe bija viņai pašai — gaiša ar zaļām puķītēm,» stāsta Emīlija un atceras, kā viņai sāpējis ikšķis, ka nezinājusi, ko iesākt. Marta paņēmusi pirkstu, paturējusi, pēc tam tas nekad nav sāpējis.

«Ir cilvēki, kuri teikuši — man nepalīdzēja. Nevajag domāt, ka cilvēks ir Dievs un var visiem palīdzēt,» atgādina Janīna Kursīte. Leģendās par Zilākalna Martu ir arī stāsts, ka iepriekšējās dzīvēs viņa bijusi priesteriene, karaliene, karavadone, sakrājuši zināšanas un spējas. Runā arī, ka savā simtgadē viņa pārdzīvuši ar vēl lielākām spējām. Ļaudis stāsta, ka Marta savā dzīvē palīdzējusi 70, pat 75 tūkstošiem cilvēku. «Neviens jau nav skaitījis un nezina. Skaidrs — viņa palīdzēja daudziem. Man sajūta, ka tas ir mūsu laiks, kad mēģinām visus noliekt gar zemi, bet tos, kuri aizgājuši, pacelt. Katram gribas pasapņot un iecelt Martu citā iemiesojumā,» domās dalās Janīna Kursīte.

Par Zilākalna Martu krājas atmiņas. Katrs nākamais stāstītājs kaut ko piepušķo, un dzimst leģendas. Tām tik ļoti gribas ticēt. Kā spēkavotam.

Šogad paliek 20 gadi, kopš Zilākalna Marta aizgājusi mūžībā. Elza Skrodele, pie kuras Marta dzīvoja Iecavā, ierosinājusi, ka nākamgad dziednieki katrs varētu iestādīt kociņu zemes stūrītī pie mājas — Martas dāru. Varbūt svētbirzi? Viņai taču tik ļoti patika puķes, koki. Un tā nav leģenda.

«Druva»

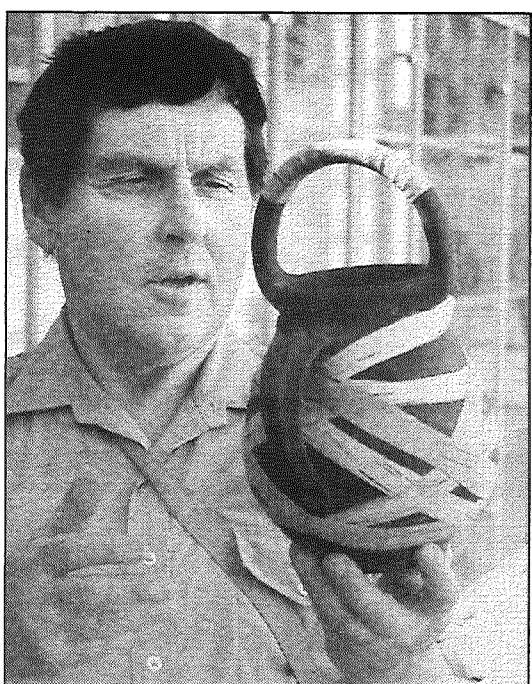
DAUGAVPILS

Tējkannas vieno cilvēkus

Māla mākslas centrā Daugavpilī bija skatāma starptautiska keramikas izstāde «Tējkannas». Savus darbus tajā demonstrēja Daugavpils, Rīgas, Lietuvas un Polijas studenti un profesionāli keramiķi. Izstādē piedalījās 31 autors.

Kā teica izstādes kuratore Ilona Šauša, mākslinieki centās atgādināt, ka ir ne tikai elektriskās tējkannas, ka tēju var dzert ne tikai no paciņām un darīt to var bez steigas. Tējas trauku klasiskās formas un saturs atgādina par ģimenes pavaru, garām sarunām un uzticības pilnām attiecībām. Tējkanna apvieno kultūras, tautības un cilvēku intereses.

Lietuviešu keramiķis Vitauts Vaļušis pastāstīja, ka lietuviešu keramikai piemīt kāda interesanta atšķirība — melnā māla izstrādājumi tiek izrotāti ar bērza tāsīm. Vitauts ir aizrautīgs kolekcionārs, 30 gadus viņš savācis aptuveni 3000 keramikas izstrādājumu. Tie apskatāmi Leļūnu muzejā Utenas rajonā.

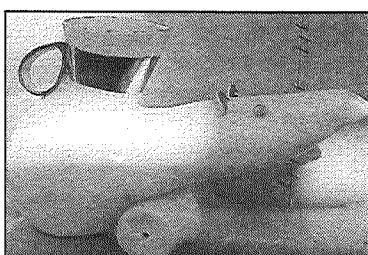
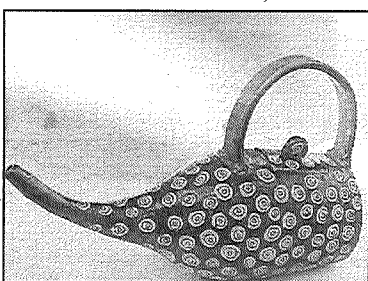
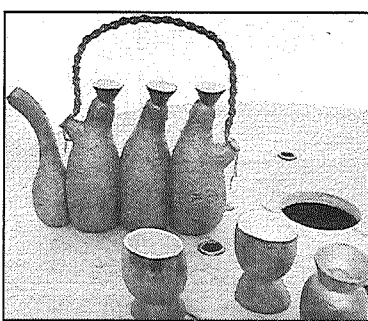

● Vitauts Vaļušis ar melnā māla tējkannu, kura ir izrotāta ar bērza tāsīm.

Autori tējkannas izgatavojuši vienā eksemplārā. Tās ir ļoti dažādas, smieklīgas, vēderainas, parastās un netradicionālas formas. Piemēram, ir ragaina tējkanna un tējkanna — pelīte.

Lielākā daļa tējkannu ir izmantojamas sadzīvē, tās varēja iegādāties un izdaiļot virtuvē.

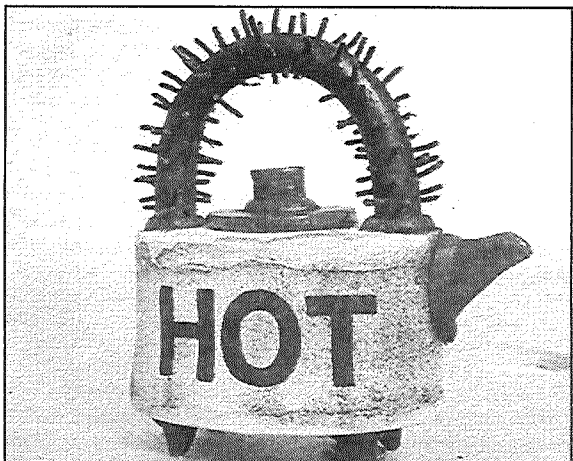
«Latgales Laiks»

● Tējkannu formu dažādība.

● Mairitas Folkmanes tējkanna.

● No durstīgās tējkannas var ieliet gardu tēju.

Par dienesta pārkāpumiem atvaļina trīs VP Latgales reģiona pārvaldes amatpersonas

Valsts policijas (VP) Iekšlietu izmeklēšanas birojs (IDB) nolēmis no dienesta policijā atvaļināt trīs Latgales reģiona amatpersonas, bet vēl vienam policistam piemērots disciplinārsods — rājiens, aģentūrai LETA pastāstīja VP preses pārstāve Sintija Virse.

Šādi lēmumi pieņemti pēc IDB pabeigtās dienesta pārbaudes par vairāku Latgales reģiona policijas pārvaldes amatpersonu rīcību saistībā ar kādu kriminālprocesu, ko patlaban izmeklē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) un kura laikā tika aizturēts uzņēmējs Bislans Abdulmuslimovs un bijušais Latgales reģiona policijas priekšnieks un Saeimas deputāts Imants Bekešs.

IDB tika saņemts KNAB lūgums izvērtēt VP Latgales reģiona pārvaldes amatpersonu darbību un bezdarbību, pieļaujot,

ka VP Daugavpils iecirkņa Kārtības policijas nodaļas Jaunbūves iecirkņa inspektors Dauts Barkins saņem atalgojumu, neveicot dienesta pienākumus. Pārbaudi tika lūgts sākt, lai objektīvi noskaidrotu notikušā apstākļus un visus notikušajā iesaistītos un izvērtētu šo amatpersonu, kā arī viņu tiešo priekšnieku rīcības saistībā ar Barkina atrašanos dienestā, viņa amata pienākumu veikšanu, darba laika uzskaiti un darba samaksas veikšanu.

Pabeidzot pārbaudi, IDB nolēma no dienesta policijā atvaļināt Barkinu, Daugavpils iecirkņa Kārtības policijas nodaļas Jaunbūves iecirkņa priekšnieku Māri Nikolajenko un VP Latgales reģiona pārvaldes Personāla vadības nodaļas priekšnieku Gunāru Zvīguli. Savukārt rājiens izteikts Daugavpils iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšniekam.

Veiktās disciplinārlietas izmeklēšanas rezultātā atzīts, ka Nikolajenko prettiesiski izpildījis Zvīgula rīkojumu, ka Nikolajen-

ko pakļautībā atradies Barkins, nevienam nav ziņojis par šāda veida rīkojumu. Nikolajenko atvaļināts no dienesta ar šī gada 7. jūniju. Savukārt Zvīgulis, atbilstoši savam amata aprakstam, bijis pilnvarots piedalīties kadru atlases procesā, bet tajā pat laikā šo pilnvarojumu izmantojis savtīgiem mērķiem un veica pasākumus, lai nodrošinātu, ka Barkinam nav jāpilda dienesta pienākumi. Zvīgulis atvaļināts ar šī gada 22. jūniju.

Veiktās disciplinārlietas izmeklēšanas rezultātā atzīts, ka Barkins prettiesiski izpildījis Zvīgula rīkojumu, nevienam nav ziņojis par šāda veida rīkojumiem, nav ieradies dienesta vietā, nav pildījis savus dienesta pienākumus un nepamatoti saņēmis atalgojumu.

Barkins radījis pamatu aizdomām par negodprātīgu rīcību, un viņa rīcībā konstatēta valsts amatpersonas neētiska uzvedība un darbības, nodarot kaitējumu Iekšlietu ministrijas un VP pres-

tižam (diskreditēšana) un maziņot uzticību valsts pārvaldei. Barkins atvaļināts ar šī gada 7. jūniju.

Kā iepriekš ziņoja "TV3" raidījums "Nekā personīga", Bekešs strādā Abdulmuslimovam piederošajā "Rēzeknes gaļas kombinātā" par drošības un marketinga konsultantu.

KNAB abus aizturēja saistībā ar kādu spirta rūpniecību Daugavpilī, ko pēc Ekonomikas policijas sākta kriminālprocesa par nelegālu spirta tirdzniecību pērn slēdza. Lai panāktu kriminālprocesa izbeigšanu, tās īpašnieks meklēja palīdzību pie Abdulmuslimova, kurš savukārt par to lūdzis parūpēties savu drošības konsultantu Bekešu.

Ekonomikas policijas sākta kriminālprocesa par nelegālu spirta tirgošanu no Daugavpils rūpniecības "Delavars", rūpniecības darbinieki bija izbūvējuši vadu, pa kuru saražoto spirtu slepus pārpumpēja nelegālai pārdošanai. Patlaban lietā aizdomās turēto statuss piemērots piecām

personām.

Lai varētu atjaunot rūpniecības darbību, tās īpašnieks, ingušu tautības uzņēmējs Barkins, centās panākt kriminālprocesa izbeigšanu. Izmeklējot citu lietu, par šiem centieniem uzzināja KNAB. Drīz vien atklājās, ka Barkins skaitās policijas darbinieks — iecirkņa inspektors, kurš uz darbu nenāk, bet savu algu atdod kādam citam.

Policija sāka dienesta pārbaudi un par Barkina nelikumīgu nodarbināšanu no amatam atstādīja Nikolajenko un Zvīguli.

"Nekā personīga" noskaidrojās, ka policijā Barkins sāka strādāt 2000. gadā — sākotnēji par Daugavpils atskurbtuves vadītāju, bet pēc pāris gadiem Ceļu policijā. 2005. gadā viņš nopirka spirta ražotni. Piecus gadus vēlāk Barkins uzņēmuma vadību uzticēja savam partnerim un it kā atgriezās darbā policijā, šoreiz kā iecirkņa inspektors. Tur viņš skaitījās līdz šī gada maijam.

Par sievietes slepkavību Galēnu pagastā aizdomās turētais atrodas apcietinājumā

Šī gada 15. jūnijā Riebiņu novada Galēnu pagastā kādās mājās zem grīdas esošajā pagrabā tika atrasts 79 gadus vecas sievietes liķis ar vardarbīgas nāves pazīmēm, informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīdze Kristīne Mīze.

Policijas pārstāve stāsta, ka Preiļu iecirkņa darbinieki, ap pusdienlaiku saņemot informāciju par kādas vecas sievietes aizdomīgi ilgu prombūtni un redzamiem asinīm līdzīgiem traipiem uz grīdas viņas lauku viensētā Riebiņu novada Galēnu pagastā, nekavējoties devās uz minēto vietu. Kopā ar prokuratūras pārstāvjiem apskatot māju, zem grīdas iebūvētajā pagrabā viņi atrada saimnieces liķi ar vardarbīgas nāves pazīmēm — durtu brūci kaklā. Par notikušo nekavējoties tika uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 116. panta.

Preiļu iecirkņa kriminālpolicijas darbinieki sadarbībā ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes, Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes un Rīgas reģiona pārvaldes darbiniekiem, veicot operatīvās un izmeklēšanas darbības, tās pašas dienas vakarā aizdomās par slepkavības izdarīšanu aizturēja agrāk deviņas reizes par zādībām tiesātu 1966. gadā dzimušu vīrieti. Viņš nenoliedza savu vainu pensionāres slepkavības izdarīšanā un atzina, ka ar nazi sievietei kaklā iedūris savstarpēja konflikta laikā un pēc tam liķi paslēpis zem grīdas ierīkotajā pagrabā. Pēc vīrieša teiktā, konflikts sācies par viņam neapmaksātiem, bet veiktajiem saimnieciskajiem darbiem sievietes mājās.

16. jūnijā aizturētajam tiesa piemēroja ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli — apcietinājumu.

Par citas personas tīšu prettiesisku nonāvēšanu (slepkavību) saskaņā ar Krimināllikumu var sodīt ar brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz 15 gadiem un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Kristīne Mīze informē, ka uzsāktajā kriminālprocesā turpinās pirmstiesas izmeklēšana, lai vispusīgi noskaidrotu slepkavības apstākļus un motīvus.

Preiļu iecirkņa policisti ķer dzērājšoferus un atklāj kandžas ražotājus

Kā informē Preiļu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieks **Dzintars Podskočijs**, pirmsjāņu periods un svētku dienas satiksmes drošības jomā iecirkņa teritorijā bijušas salīdzinoši mierīgas.

Laikā no 17. līdz 28. jūnijam alkohola reibumā aizturēti pieci transportlīdzekļu vadītāji. Novērotās tendences ir līdzīgas Latvijas kopējai ainai, jo divi iereibušie bijuši automašīnu vadītāji, bet trīs *kunga prātā* stūrējuši velosipēdus.

Daugavpilī izņemtas narkotikas, aizturētas četras personas

Daugavpilī par narkotisko vielu nelikumīgu iegādāšanos un glabāšanu realizācijas nolūkā aizturētas četras personas, ziņo Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīdze Kristīne Mīze.

Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja Organizētās noziedzības un noziegumu ekonomikas jomā apkarošanas nodaļas darbinieki, veicot operatīvās pasākumus, par narkotisko vielu nelikumīgu iegādāšanos un glabāšanu realizācijas nolūkā aizturēja

Tā Preiļos apturētajam automašīnas Audi 100 vadītājam (dzimis 1970. gadā) konstatēti 1,68 promiles liels reibums. Līvānu novada Sutros dzērumā pieķerts 1971. gadā dzimis velosipēdistis, viņam konstatēti 2,55 promiles liels reibums. 1936. gadā dzimušais ritenbraucējs no Līvāniem arī bija krietni iemetis, viņam alkohola līmenis — 1,85 promiles, bet kādam citam līvānietim (dzimis 1965. gadā), kurš stūrēja riteni dzērumā, — 1,5 promiles. Toties savdabīgu rekordu uzstādījusi 1970. gadā

dzimusi sieviete, kuru dzērumā pie Audi 80 stūres policisti apturēja Līvānu novada Rožupes pagasta teritorijā. Viņas reibums sasniedza 2,6 promiles.

Dz. Podskočijs informē, ka 28. jūnijā rītā ap pulksten 4.00 policisti Aglonas novada Šķeltovas pagastā atklāja nelikumīgu alkohola ražotni. Par notikušo uzsākts kriminālprocess. Nelegālajā brūzī izņemti 300 litri gatavās produkcijas — kandžas. Saistībā ar notikušo aizturēta viena persona. Turpinās izmeklēšana.

1983. gadā dzimušu sievieti un 1992., 1985. un 1972. gadā dzimušus vīriešus. Veicot izmeklēšanas darbības, viņu vadītājā automašīnā policijas darbinieki atrada un izņēma aptuveni 210 gramus narkotiku, iespējams, metamfetamīnu.

Aizturētajam 1985. gadā dzimušajam vīrietim tiesa piemēroja ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli — apcietinājumu. Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka apcietinātais ir kādas noziedzīgas grupas pārstāvis. Izņemto narkotiku precīzs daudzums

un sastāvs tiks noteikts ekspertīzes laikā.

K. Mīze skaidro, ka saskaņā ar Krimināllikuma 253.1 panta pirmo daļu par iepriekš minētā noziedzīgā nodarījuma veikšanu var piemērot brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Uzsāktajā kriminālprocesā turpinās pirmstiesas izmeklēšana.

Rēzeknē atklātas divas iepriekš izdarītas bruņotas laupīšanas no veikaliem

Kā ziņo Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīdze Kristīne Mīze, šī gada 8. un 16. martā Rēzeknes policijas iecirknī tika reģistrēti vairāki bruņotu laupīšanu gadījumi no veikaliem Rēzeknē. Scenārijs bija līdzīgs — piedraudot pārdevējam ar nazim un ierocim līdzīgiem priekšmetiem, nolaupta nauda, kas vienā gadījumā bija 147, bet otrā — 100 latī. Nevienā no laupīšanām veikalu pārdevējam netika nodarīti kādi miesas bojājumi.

Veicot operatīvās un izmeklēšanas darbības uzsāktajos kriminālprocesos, Kriminālpolicijas biroja darbinieki sadarbībā ar Valsts policijas Galvenās

kriminālpolicijas pārvaldes kolēģiem 26. jūnijā aizdomās par iepriekš minēto laupīšanu izdarīšanu aizturēja 1992. gadā dzimušu vīrieti, kā arī noskaidroja viņa līdzdalībnieku, kādu 1989. gadā dzimušu vīrieti. Veicot izmeklēšanu, noskaidrots, ka abi aizdomās turētie vīrieši jau vairākkārt tiesāti par mantiskiem noziedzīgiem nodarījumiem.

Kriminālprocesa pirmstiesas izmeklēšanas gaitā atrasti noziedzīgo nodarījumu veikšanas rīki — naži, ierocim līdzīgs priekšmets, virsdrēbes, cimdi un sejas maksas. Nozīmētas

vairākas ekspertīzes.

Policijas pārstāve informē, ka 27. jūnijā aizturētajam 1992. gadā dzimušajam vīrietim tiesa piemēroja ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli — apcietinājumu.

Par laupīšanu, ja to izdarījis personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz 12 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem. Uzsāktajā kriminālprocesā turpinās pirmstiesas izmeklēšana.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

PĒRK METĀLLŪZŅUS, LIETOTU LAUKU TEHNIKU UN AUTO.
Griežam uz vietas, sveram.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 25969839.

SIA Latvian Meat iepērk liellopus, jaunlopus, zirgus, aitas.
Tālr. 29161121, Juris.

SIA „LATVIJAS GAĻA” iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus. Svari. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas. Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari.
Tālr. 26142514, 20238990.

Jēkabpils mežrūpniecība

- Pērk skuju koku cirsma, samaksa par priedi līdz 30 Ls/m³, par egli līdz 26 Ls/m³.
  - Pērk lapu koku cirsma.
- Mob. tālr. 29249106, 29168689.

LPKS “Baltic Meat Standard” iepērk liellopus, jaunlopus. Labas cenas. Ir dažādas piemaksas. Sver uz elektroniskajiem svariem.
Tālr. 20250289, 63354097.

Pērk skuju koku un lapu koku mežu, cirsma.
Tūlītēja samaksa 6000 Ls/ha.
Tālr. 28874347.

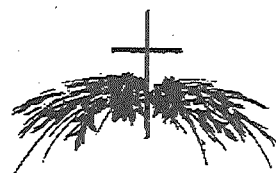
✚ No kopējās gaitas, pēdējā gaitā Un piemiņai ierit Tavš mūžs.
Skumjās paziņojam, ka mirusi Preiļu novada Pelēču pagasta ilggadējā Ārdavas skolas saimniecības pārzine, pēc profesijas agronome, Tekla PRIKULE (18.11.1926. – 02.07.2012.).
Piederīgie

Pārdod visa veida metāla segumus, sākot no 3,50 Ls/m², noteksistēmas un sendvičpaneļus.
Piegāde. Garantija.
Tālr. 26360938.

Pārdod

VOLVO S-80, 2003. g., 2,4 D, sedans, TA 17.01.2012., navigācija, elektrospoguļi saliekamie, MK ātrumkārbā. Cenā 6500 EURO.
Tālr. 29532414.

AS “Strenču MRS” pērk cirsma un mežus īpašumā.
Tālr. 29249106, 29168689.

Trīs sauja vasaras, dzimtenes vasaras
Dodiet man līdz, kad šī saule riet.
Nevajag nopūtu, nevajag asaru!
Klusu! Lai kamene ķīmenēs dzied!
Izsakām līdzjūtību Dainim Skrūzmanim, DĒLU zaudējot.
Grant Thornton Rimess SIA auditori

Karsti... Sargājiet sevi!

● Īpaši bīstams karstums ir bērniem un gados veciem cilvēkiem

Beidzot vasara, beidzot silti. Daždien jau pavisam karsti un smaciņi. Meteorologi sola, ka karstā laika periods turpināsies un atgādina, ka šādi laika apstākļi ir bīstami ikvienam. Tomēr īpaši jutīgi pret karstumu ir mazi bērni un gados vecāki cilvēki.

Ir svarīgi, lai cilvēki, kuri vecāki par 75 gadiem, īpaši tie, kuri dzīvo vieni vai atrodas aprūpes namos, ievērotu piesardzības pasākumus, tādā veidā izvairoties no karstuma dūriena un laika apstākļu radītā nespēka. Ja esat riska grupā, iestājoties karstuma vilnim, svarīgi iepriekš plānot savu rīcību. Tādā veidā var samazināt karstuma izraisīto nāves gadījumu skaitu.

Karstajā laikā riskam īpaši pakļauti:

- ✓ gados veci cilvēki, īpaši vecumā pēc 75 gadiem;
- ✓ cilvēki ar garīgiem traucējumiem, plānprātību, kā arī tie, kuri ikdienā ir spiesti paļauties uz apkārtējo palīdzību;
- ✓ slimnieki, kuri piesaistīti pie gultas;
- ✓ cilvēki, kuri lieto noteiktus medikamentu veidus;
- ✓ cilvēki ar hroniskām kaitēm, īpaši ar elpceļu vai sirds slimībām;
- ✓ cilvēki, kuri lieto alkoholu vai narkotikas;
- ✓ zīdaiņi un mazi bērni, īpaši

tie, kuri jaunāki par četriem gadiem;

✓ fiziski aktīvi cilvēki, smaga fiziska darba darītāji, sportisti.

Karstā laikā cilvēka organisms var pārkarst un zaudēt šķidrumu, kas var radīt nespēku un izraisīt karstuma dūrienu. Abus šos stāvokļus nepieciešams nekavējoties novērst.

Simptomi, kam jāpievērš uzmanība:

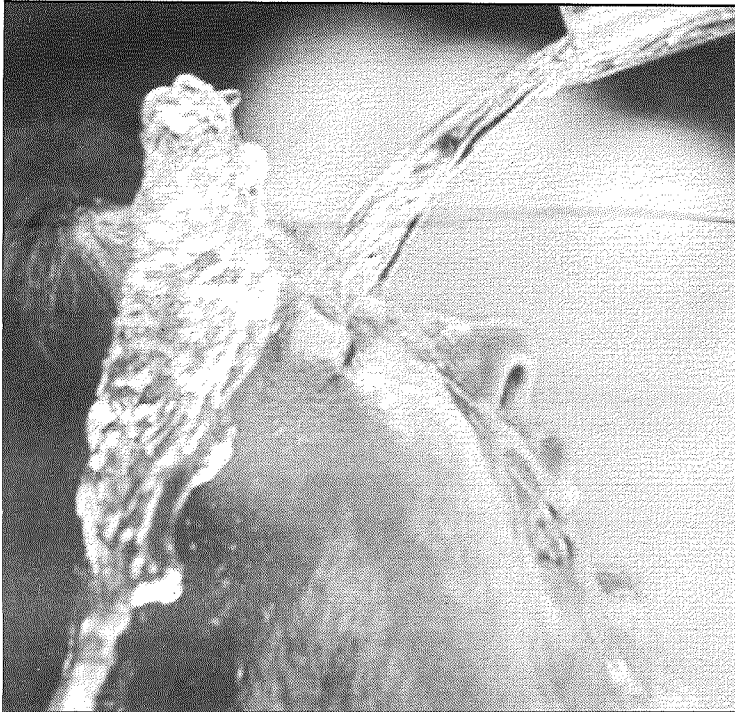
- ✓ galvassāpes;
- ✓ slikta dūša;
- ✓ intensīvas slāpes;
- ✓ miegainība;
- ✓ apsārtusi un sausa āda;
- ✓ pēkšņa temperatūras paaugstināšanās, pat līdz 40 grādiem;
- ✓ apjukums;
- ✓ agresivitāte;
- ✓ krampji un samaņas zudums.

Karstuma dūriens iestājas, ja netiek novērsts karstuma radītais nespēks, bet tas var parādīties pēkšņi un bez brīdinājuma. Karstuma dūriens izraisa neatgriezeniskus organisma, tostarp smadzeņu bojājumus vai pat nāvi.

Kā rīkoties īpaši karstā laikā

✓ Klausieties paziņojumus radio un televīzijā un sekojiet veselības aprūpes speciālistu sniegtajiem ieteikumiem.

✓ Ja tiek izziņots liels karstums, plānojiet savu dienu tā, lai

jūs varētu izvairīties no karstuma.

✓ Ja iespējams, izvairieties doties ārā no mājas laikā, kad karstums ir visintensīvākais (no pulksten 11.00 līdz 15.00).

✓ Ja tomēr jādodas ārā, uzturieties ēnā. Valkājiet cepuri un gaišas, vieglas un elpojošas drēbes, ieteicams no kokvilnas auduma. Paņemiet līdzi pietiekamu daudzumu ūdens.

✓ Ejiet vēsā dušā vai vannā, vairākas reizes apslāpiniet ķermeni ar aukstu ūdeni, īpaši seju un skaustu.

✓ Ēdiet kā parasti. Centieties vairāk lietot aukstus ēdienus, īpaši salātus un augļus, kas satur daudz ūdens.

✓ Regulāri lietojiet šķidrumu, pat gadījumā, ja nejutaties izslāpuši – ūdeni ar augļu sulu vai pamišus minerālūdeni un dzerramo ūdeni, kas būs vislabākais risinājums.

✓ Centieties nelietot alkoholu, kafiju un tēju, jo šie dzērieni pastiprina dehidratāciju.

✓ Vecāki cilvēki ir vairāk pakļauti karstuma izraisītajam efektam. Jūs viņiem varat pa-

līdzēt, regulāri pie viņiem iegriežoties un atgādinot bieži un daudz dzert šķidrumu. Palīdziet viņiem telpās uzturēt vēsumu, aizverot aizkarus, atverot logus pa nakti un ieslēdzot ventilatoru, ja nepieciešams.

✓ Gadījumā, ja uz ielas jums paliek karsti, meklējiet atvēršamā publiskās vietās – veikalos un kafējnicās ar kondicionēšanas iekārtām.

Kad jāmeklē mediķu palīdzība:

✓ sazinieties ar savu ģimenes ārstu, farmaceitu vai citu veselības aprūpes speciālistu, ja karstuma laikā jums parādās neparasti simptomi;

✓ pievērsiet uzmanību krampjām rokās, kājās vai vēderā, vieglai apjukuma sajūtai, nespēkam vai miega traucējumiem;

✓ parādoties šādiem simptomiem, atgulieties uz vairākām stundām, atvēsinieties un lietojiet daudz ūdens vai augļu sulas;

✓ meklējiet mediķu palīdzību, ja kāds no minētajiem simptomiem pasliktnās vai nepāriet.

Atcerieties, ka karstuma dūriens var būt nāvējošs. Tas strauji progresē un var novest pie pēkšņa samaņas zuduma. Ja jums ir aizdomas, ka kādam ir karstuma dūriens, nekavējoties zvaniet neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam.

LABU APETĪTI!

Biešu zupa

5 bietes, 1 sīpols, 3 burkāni, sīpolloki, 2 tomāti, 3 ēdamkarotes sasmalcinātu valriekstu, 6 ēdamkarotes skābā krējuma, 50 g sviesta, 1 ēdamkarote olīveļļas, 1,2 l buljona, 1 ēdamkarote citronu sulas, malti pipari, sāls.

Visus dārzeņus nomazgājiet, nomizojiet un sagrieziet kubiņos.

Katlā uzkarsējiet sviestu kopā ar eļļu,

pieberiet sīpolus un apcepjiet, līdz tie kļūst caurspīdīgi. Pievienojiet bietes un burkānus un maisot cepiet 15 minūtes uz vidēji lielas uguns. Pielieciet tomātus, pielejiet buljonu un uzvāriet.

Samaziniet uguni, zupu palēnām uzvāriet. Pielejiet citronu sulu, pieberiet sāli, piparus. Pirms pasniegšanas pievienojiet valriekstus, sasmalcinātus sīpollokus un skābo krējumu.

